

การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3

การีหม๊ะ หะยีอาชา

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

พ.ศ. 2557

**The Administration Budget by Using the Principles of Good Governance
of the School Administrators Tung Yang Dang District
Pattani Primary Educational Service Area Office 3**

KARIMAH HAYIARSA

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirements for the Master of Education
Field in Educational Administration**

Graduate School

Yala Rajabhat University

2014

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ	การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3
ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ	The Administration Budget by Using the Principles of Good Governance of the School Administrators Tung Yang Dang District Pattani Primary Educational Service Area Office 3
ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ	การีหม๊ะ หะยีอาซา
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรูณี เก้าเอี้ยน)

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธาน
(ดร.เนาวรัตน์ ตรีไพบูรณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรูณี เก้าเอี้ยน)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกสรี ถัดเลีย)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

“ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา”

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ การิหะมะ มะยิอาซา

ชื่อปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2557

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรูญ เก้าเอี้ยน	ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น	กรรมการ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 (2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปร เพศและ ประสบการณ์การทำงานและ (3) เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 119 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t - test) และทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการค้นคว้าอิสระ พบว่า

1. การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศและประสบการณ์การทำงาน พบว่าภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางตลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายางตลาด เขต 3 ตามความถี่สูงสุดดังนี้ 1) ด้านนิติธรรม คือ ผู้บริหารไม่มีการศึกษากฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน 2) ด้านหลักคุณธรรม คือ ผู้บริหารไม่ได้มีการศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณในเรื่อง นโยบาย แผนพัฒนา หลักเกณฑ์การจัดสรร 3) ด้านหลักความโปร่งใส คือ ผู้บริหารไม่ได้จัดทำแผนการ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงิน 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารไม่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร ท้องถิ่น ที่มีศักยภาพในการให้การสนับสนุนจัดการศึกษา 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ ผู้บริหารไม่ได้จัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบและ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า คือ ผู้บริหารไม่มีการจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้าง

ส่วนข้อเสนอแนะ พบว่า 1) ด้านนิติธรรม คือ ผู้บริหารควรศึกษากฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน 2) ด้านหลักคุณธรรม คือ ผู้บริหารควรมีการศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรให้กับเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่อง นโยบาย แผนพัฒนา หลักเกณฑ์การจัดสรร 3) ด้านหลักความโปร่งใส คือ ผู้บริหารควรจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงิน 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารควรทำการศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร ท้องถิ่น ที่มีศักยภาพในการให้การสนับสนุนจัดการศึกษา 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ ผู้บริหารควรจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบและ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า คือ ผู้บริหารควรจัดทำแผนจัดซื้อ จัดจ้าง

Abstract

Independent Study Title: The Administration Budget by Using the Principles of Good Governance of the School Administrators Tung Yang Dang District Pattani Primary Educational Service Area Office 3

Researcher: Kareemah Hayiarsa

Degree Sought: Master of Education

Major: Education at Administration

Academic Year: 2014

Independent Study Advisory:

1. Asst. Prof. Dr. Jarunee Kao-ian	Chairperson
2. Asst. Prof. Dr. Nittaya Ruangpan	Committee

The purposes of this research were (1) study the level of budget administration by using the principle of good governance of school administrators, Tungyangdange District, Pattani Primary Educational Service Area Office 3, (2) to compare the budget administration by using the principle of good governance of school administrators, Tungyangdange District, Pattani Primary Educational Service Area Office 3, classified by variable, sex, and qualification, and (3) to process problems and suggestions the budget administration by using the principle of good governance of school administrators, Tungyangdange District, Pattani Primary Educational Service Area Office 3.

The samples of this research were 119 teachers. The instrument used in collecting data was questionnaires divided into 3 parts consisted of Part 1 is information on the respondents including sex and qualification, Part 2 is the level of budget administration by using the principles of good governance of school administrators, Tungyangdange District, Pattani Primary Educational Service Area Office 3. Data analysis used software package and statistical used percentage, mean, and standard deviation and testing of the t - test and the F - test.

The results of this research showed that:

1. The budget administration by using the principle of good governance of school administrators, Tungyangdange District, Pattani Primary Educational Service Area Office 3, overall was at a medium level.

2. The comparison results of the budget administration by using the principle of good governance of school administrators, Tungyangdange District, Pattani Primary Educational Service Area Office 3, classified by variable, sex, and qualification found that there were no differences.

3. The problems of the budget administration by using the principle of good governance of school administrators, Tungyangdange District, Pattani Primary Educational Service Area Office 3 found that; 1) The rule of law aspect, the administrators have no legal education and regulations relating to the administration, 2) The principle of moral aspect, the administrators did not study the budget allocation which the Office of the Basic Education Commission allocated to the education area and informed the school aware of policy, development plan and allocation criteria, 3) The principle of transparency aspect, the administrators did not conduct the audit plan to tracking the money, 4) The principle of participation aspect, the administrators did not study and analysis on the human resource, agencies, local organizations which have the potential to support education, 5) The principle of responsibility, the administrators did not provide procurement and asset compliance with regulation, 6) The principle of value, the administrators did not prepare procurement plan.

For the suggestions found that; 1) The rule of law aspect, the administrators should study on legal education and regulations relating to the administration, 2) The principle of moral aspect, the administrators should study on the budget allocation which the Office of the Basic Education Commission allocated to the education area and inform the school aware of policy, development plan and allocation criteria, 3) The principle of transparency aspect, the administrators should prepare the audit plan to tracking the money, 4) The principles of participation aspect, the administrators should study and analysis on the human resource, agencies, local organizations which have the potential to support education, 5) The principle of responsibility, the administrators should provide procurement and asset compliance with regulation, 6) The principle of value, the administrators should prepare procurement plan.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง ซึ่งไม่อาจนำมากล่าวได้หมด ผู้ค้นคว้าอิสระขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จฤณี เก้าเอี้ยน ประธานกรรมการที่ปรึกษา ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งโดยได้เอาใจใส่ตรวจแก้ ค้นคว้าอิสระเพื่อให้สมบูรณ์ที่สุด และให้กำลังใจแก่ผู้ค้นคว้าอิสระตลอด นอกจากนี้ผู้ค้นคว้าอิสระขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น และผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ค่านเดชา ที่ให้คำปรึกษา เสียสละเวลาให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าอิสระ ทำให้การค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้ค้นคว้าอิสระขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณสำนักงานบัณฑิตศึกษาที่อำนวยความสะดวกทุกเรื่องในการจัดทำ การค้นคว้าอิสระ

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ค้นคว้าอิสระคือ นายเจอะอาลี เจะหะมะ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบือจะ นายอับดุลเลาะ เตะโระ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำดำ นางนันทิยา คารามะ ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน นายสุไลมา ชิเดะ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านระแว้งและ นางซาฮาบีเยะ โต๊ะอาลิม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบิโนยา ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของ เครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านเจะบาเนและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านน้ำใส ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ ตลอดจนขอขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียนในอำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามลายู เขต 3 ที่ได้ให้ความ อนุเคราะห์ให้คณะครูได้ตอบแบบสอบถามและได้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดส่งให้ผู้ค้นคว้า อิสระด้วยความเรียบร้อยและติดตามแบบสอบถามจนครบตามกลุ่มเป้าหมาย

การีหมะ หะยือฮา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฌ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ	3
ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ	4
ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ	4
1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	4
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา	5
3. ขอบเขตด้านตัวแปร	5
3.1 ตัวแปรต้น	5
3.2 ตัวแปรตาม	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	9
1. การบริหารงานงบประมาณ	9
2. หลักธรรมาภิบาล	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
1. งานวิจัยในประเทศ	37
2. งานวิจัยต่างประเทศ	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ	40
สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ.....	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	43
1. ลักษณะของเครื่องมือ.....	43
2. วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
2. สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	47
2.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ.....	47
2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
แผนปฏิบัติการค้นคว้าอิสระ.....	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการค้นคว้าอิสระ.....	67
อภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	70
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้.....	71
2. ข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป.....	72
บรรณานุกรม.....	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ	78
ภาคผนวก ข ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ	82
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ	85
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น	93
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ	95
ภาคผนวก ฉ รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ	99
ภาคผนวก ช รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ	101
ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	103
ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ	106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงสัดส่วนจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3	43
2	แผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระ	48
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ และประสบการณ์การทำงาน	50
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ภาพรวมและรายด้าน	52
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม	53
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม	54
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส	55
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม	56
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ	57
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า	58

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
11	ผลการการเปรียบเทียบเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ 59	59
12	ผลการการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน..... 60	60
13	ปัญหาการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3..... 61	61
14	ข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 63	63

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	แสดงกรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ	41

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้การบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงในเกือบทุกด้านส่งผลให้สถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เครื่องมือเพื่อความอยู่รอด คือการปรับตัว การปรับเปลี่ยนบริบทและโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายการศึกษาที่เรียกว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดไว้ในหมวด 5 มาตรา 39 “ให้กระทรวงกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง”(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 17)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้น มีการกล่าวถึงในหลายระดับ เริ่มจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และเน้นเรื่องจริยธรรมและคุณธรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ(สำนักนายกรัฐมนตรี, 2550 : 22) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – พ.ศ. 2559) ได้กำหนดการเสริมสร้างธรรมาภิบาลเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การบริหารจัดการประเทศเนื่องจากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่ค่อนข้างน้อยมีปัญหาเกี่ยวกับความโปร่งใสไม่เป็นธรรมละการทุจริตประพฤติมิชอบ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเวทีนานาชาติ จากการจัดอันดับดัชนีการรับรู้เกี่ยวกับการคอร์รัปชัน(Corruption Percetions Index) ของประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ประจำปีพ.ศ. 2550 พบว่าไทย ติดการคอร์รัปชันอันดับที่ 84 ของโลก และอันดับที่ 14 ของเอเชีย (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย, 2554 : 16) และแผนพัฒนาระบบราชการและข้าราชการครูโดยยึดหลักธรรมาภิบาลควบคู่ไปกับปลูกจิตสำนึกค่านิยมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาลแก่ประชาชนทุกกลุ่ม (สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 : 7) ในส่วนกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) เน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบกับนโยบาย

ของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการเร่งด่วนในปีแรก ของนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยให้ยึดหลักความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาล เน้นคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลของบุคลากรภาครัฐ (แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555-2558, 2554 : 11-15) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้นำหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษาทุกแห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 1, 2555:66-68)

ผู้บริหารสถานศึกษาย่อมมีบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะส่งผลต่อการสำเร็จของการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่งและจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีพฤติกรรมในการนำที่ถูกต้องเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะสั่งการหรือตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆเพื่อให้การดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพ แต่ระบบการบริหารงานภาครัฐและสังคมไทยโดยรวมที่ผ่านมาไม่สอดคล้อง ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการปรับเปลี่ยนบทบาททางสังคมโดยการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศ (ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชนิ ภูตระกูล, 2543 : 1) สำนักนายกรัฐมนตรีจึงออกกระแสมิยบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวงกรมและส่วนราชการถือปฏิบัติ การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกว่า“หลักธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล จากหลักการดังกล่าว ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 1) การบริหารงานงบประมาณจึงเป็นหัวใจหลักสำคัญของการบริหารทั้งปวงเพราะปัจจัยทางการบริหารทั้งหมด ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานทุกงานทุกชนิดของทุกองค์การไม่ว่าจะขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ จะดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้

ปัจจุบันการบริหารงานสถานศึกษามีปัญหาที่เกิดจากการบริหารที่ผิดพลาด ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ราชการ บ่อยครั้งที่เกิดความเสียหายต่อองค์กรราชการ ตัวบุคคล มีเรื่องราวร้องเรียน ฟ้องร้องขอความเป็นธรรม มีคดีความที่ต้องสืบสวนสอบสวนเป็นจำนวนมาก สร้างความขัดแย้งในองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย บรรยากาศในองค์กรเสียไปและยังมีข้อบกพร่องในเรื่อง นิติธรรม คุณธรรม การบริหารงานไม่โปร่งใส ไม่สามารถประสานความร่วมมือที่ดีให้เกิดขึ้นในระบบโรงเรียน หากปล่อยทิ้งไว้คงไม่เป็นผลดีต่อการบริหาร

การศึกษาคุณภาพคุณภาพการศึกษาไม่ได้มาตรฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (ไพศาล ตั้งสมบูรณ์, 2548 : 4) การบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในจังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นคำว่าธรรมาภิบาลงบประมาณที่จัดสรรยังไม่เพียงพอเนื่องจาก การจัดซื้อโดยไม่คำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษา ในส่วนของการประกันคุณภาพทางการศึกษา ครูยังไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกระบวนการเนื่องจากว่ามีภาระงานสอนมาก ผู้บริหารจึงใช้ความคิดของตนเอง (มานิช เฟื่องอุบล, 2552 : 76) ในเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การระดมทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการตรวจสอบ และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ คณะกรรมการสถานศึกษา ยังมีบทบาทไม่เต็มที่ (จำนง แก้วเนื้ออ่อน, 2552 : 67-69) นอกจากนั้นในการปฏิบัติงานด้านการเงิน บัญชีและพัสดุของสถานศึกษาไม่เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย เนื่องจากบุคลากรมีความรู้เฉพาะ การติดตามประเมินผลยังไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ การกระจายอำนาจการตัดสินใจนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำกับติดตามอย่างเข้มงวดในบางจุด เนื่องจากบุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานไม่บรรลุเป้าหมายถึงแม้ว่าจะมีค่านิยมที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โปร่งใส ตรวจสอบได้ แต่ยังขาดความเอาใจใส่ไม่เป็นที่ประทับใจของผู้บริหารสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3, 2555 : 11-20) ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ได้หาแนวทางในแก้ปัญหาดังกล่าวโดยให้สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพยึดหลักธรรมาภิบาล

ดังนั้น ผู้ค้นคว้าอิสระจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 เพื่อนำผลการค้นคว้าอิสระที่ได้รับมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงาน

3. เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ

ผลการค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 มีความสำคัญและประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการมากยิ่งขึ้น
2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงาน นำมาปรับปรุงพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
3. ทำให้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยมีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา อำเภอยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งหมด 169 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 119 คน ซึ่งผู้ค้นคว้าอิสระได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane , 1973: 272 : อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชยสุวงศ์, 2546: 104) และ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยจับฉลาก

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มุ่งศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยตรง จำนวน 6 หลักคือ

- 2.1 หลักนิติธรรม
- 2.2 หลักคุณธรรม
- 2.3 หลักความโปร่งใส
- 2.4 หลักการมีส่วนร่วม
- 2.5 หลักความรับผิดชอบ
- 2.6 หลักความคุ้มค่า

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

- 3.1 ตัวแปรต้น (Independent variables) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 3.1.1 เพศ มี 2 ประเภท คือ

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

- 3.1.2 ประสบการณ์การทำงาน มี 3 ระดับ คือ

3.1.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.2.2 5 – 10 ปี

3.1.2.3 มากกว่า 11 ปี

- 3.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือ หลักธรรมาภิบาลที่นำมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

3.2.1 หลักนิติธรรม

3.2.2 หลักคุณธรรม

3.2.3 หลักความโปร่งใส

3.2.4 หลักการมีส่วนร่วม

3.2.5 หลักความรับผิดชอบ

3.2.6 หลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ได้กำหนดนิยามคำศัพท์เฉพาะ ดังต่อไปนี้

การบริหารงบประมาณ หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามรายการและแผนงาน หรืองานที่ฝ่ายบริหารได้รับอนุมัติงบประมาณมาใช้จ่ายจากรัฐสภา เพื่อป้องกันการรั่วไหลของเงินงบประมาณแผ่นดิน โดยวิธีการอนุมัติเงินประจำงวด การเบิกจ่ายเงิน การตรวจสอบ การใช้จ่ายเงิน รวมตลอดถึงการรายงานผลต่างๆ ที่ใช้เพื่องานนั้นๆ

สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 รวมทั้งสิ้นจำนวนสถานศึกษา 12 แห่ง

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อการพัฒนาประเทศโดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบ 3 ส่วนของสังคมเข้าด้วยกัน คือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมและให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ซึ่งจะส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศชาติเป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานต่างๆ เฉพาะงานงบประมาณ โดยยึดตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยยึดระเบียบ กฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ให้เป็นที่ยอมรับของบุคลากรและสังคม และส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติของทางราชการ โดยถือว่าการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักคุณธรรม หมายถึง การบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมให้บุคลากรนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ การส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย จนเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม

3. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร การบริหารงานทุกฝ่ายให้มีความโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ซึ่งทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก และมีกระบวนการตรวจสอบที่ถูกต้องและชัดเจน

4. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารสถานศึกษางบประมาณ โดยการเปิดโอกาสให้บุคลากร และประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ เพื่อให้แสดงความคิดเห็นตัดสินใจ แก้ไขหารวมถึงการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษา

5. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาด้านการบริหาร การบริหารงานงบประมาณ โดยตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตน มีความสำนึกและรับผิดชอบต่อส่วนรวม รวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการทำงานและการแก้ปัญหาของสถานศึกษา การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม

6. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษาด้าน การบริหารงานงบประมาณ โดยตรงค่าใช้จ่ายให้บุคลากร มีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า มีการทำงานที่รวดเร็ว มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ รวมถึงการรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ให้มีความสมบูรณ์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติงานการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอทุ่งยางแดง ตั้งกััดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 หมายถึง หน่วยงานทางราชการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่รับผิดชอบ ดูแล กำกับ และจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี

เพศ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของบุคคลแบ่งออกได้ 2 กลุ่ม คือ ชาย และ หญิง

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอนของครูแบ่งออกเป็น 3 ช่วงคือ

1. ต่ำกว่า 5 ปี
2. 5-10 ปี
3. มากกว่า 11 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระเรื่องการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางชุมน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายางชุมน้อย เขต 3 ผู้ค้นคว้าอิสระได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยการบริหารงานงบประมาณ หลักธรรมาภิบาล งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระและสมมติฐานการค้นคว้าอิสระ โดยนำเสนอเนื้อหาตามหัวข้อตามลำดับต่อไปนี้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การบริหารงานงบประมาณ

- 1.1 ความหมายของงบประมาณ
- 1.2 ความสำคัญของงบประมาณ
- 1.3 การบริหารงานงบประมาณ
- 1.4 ขอบข่ายการดำเนินงานของสถานศึกษา

2. หลักธรรมาภิบาล

- 2.1 ความหมายของธรรมาภิบาล
- 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล
- 2.3 องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานงบประมาณ
  - 2.3.1 หลักนิติธรรม
  - 2.3.2 หลักคุณธรรม
  - 2.3.3 หลักความโปร่งใส
  - 2.3.4 หลักการมีส่วนร่วม
  - 2.3.5 หลักการความรับผิดชอบ
  - 2.3.6 หลักความคุ้มค่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 1. งานวิจัยในประเทศ
- 2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ
 สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การบริหารงานงบประมาณ

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงบประมาณ จึงขอนำเสนอหัวข้อ ความหมายของงบประมาณ ความสำคัญของงบประมาณ และการบริหารงบประมาณดังนี้

1.1 ความหมายของงบประมาณ

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่างบประมาณไว้ในลักษณะต่างกัน ดังนี้ คือ ประพันธ์ สุริหาร(2542:8) ได้ให้ความหมายคำว่า งบประมาณ คือแผนการใช้ทรัพยากรการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เงิน ซึ่งแสดงออกในรูปตัวเลข ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณของรัฐบาลหรือธุรกิจเอกชนก็ตาม ย่อมจะต้องประกอบด้วยแผนการจัดหารายรับและแผนการใช้จ่ายตาม หลักสากล สำหรับประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย งบประมาณจะมีผลบังคับใช้ ก็ต่อเมื่อ งบประมาณได้รับอนุมัติจากรัฐสภาแล้วเท่านั้น

ตามหลักการบริหารแผนใหม่ ถือว่างบประมาณเป็นมาตรการอันสำคัญยิ่ง ในการวางแผน การประสานงาน การรายงานผล และการควบคุมการปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่ง นักบริหารสนใจในแง่ที่ว่าทำอะไร งบประมาณจึงจะเป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารงาน ได้ผลดีที่สุด

อำนาจ ทองโปร่ง และศิริพงษ์ เสาภาชน (2547:9) ได้ให้ความหมายของ งบประมาณหมายถึง แผนการปฏิบัติงานของรัฐบาลที่แสดงในรูปตัวเงินที่เสนอต่อรัฐสภา ในช่วง ระยะเวลาหนึ่ง กล่าวคือรัฐบาลควรจะเสนองบประมาณในรูปของร่างกฎหมายต่อรัฐสภาเพื่อขอ อนุมัติดำเนินการต่างๆตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งในแต่ละประเทศจะมีกฎหมายกำหนดไว้ว่า รัฐบาลจะต้องทำหรือเสนองบประมาณอย่างไร

สรุปได้ว่างบประมาณหมายถึง แผนการดำเนินงานที่ใช้ทรัพยากรที่เป็นตัว เงิน และเป็นตัวช่วยให้การบริหารงานให้ได้ผลที่ดีซึ่งแสดงเป็นรายรับและรายจ่ายของรัฐบาลที่ เสนอต่อรัฐสภา

1.2 ความสำคัญของงบประมาณ

งบประมาณมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนเป็นอย่างมาก (เสน่ห์ เหล่าเสนา, 2544:48)

1.2.1 เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ ทุกงานที่รัฐบาลประสงค์ดำเนินการจะจัดไว้ในงบประมาณ โดยให้มีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกันตามแผนที่วางไว้ เพื่อป้องกันการรั่วไหลและการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นของหน่วยงานลดลง

1.2.2 เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศ การใช้จ่ายของรัฐบาลหากใช้จ่ายให้ดีและถูกต้องจะสามารถพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมหาศาล

1.2.3 เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพเพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเวลาที่เร็วที่สุด และใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด

1.2.4 เป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ประชาชนที่เป็นธรรม โดยรัฐบาลจะจัดสรรเงินงบประมาณไปสู่ที่ช่วยยกฐานะของประชาชนที่ยากจนให้มีรายได้สูงขึ้น

1.2.5 เป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินการคลังของประเทศ โดยรัฐบาลจัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจ

1.2.6 เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์งานและผลงานที่รัฐบาลจะดำเนินการให้ประชาชนและประเทศชาติ เนื่องจากงบประมาณเป็นที่รวมทั้งหมดของงานและแผนงานที่รัฐบาลจำดำเนินการในแต่ละปี

1.3 การบริหารงานงบประมาณ

แนวคิด

การบริหารงานงบประมาณและการเงินของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้น ให้มีการจัดหาผลประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546:39-50)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใสตรวจสอบได้
2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมี

ประสิทธิภาพ

ขอบข่ายภารกิจ

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ

- 1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
- 1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
- 1.3 การวิเคราะห์ความหมายสมการเสนอของบประมาณ

2. การจัดสรรงบประมาณ

- 2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
- 2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
- 2.3 การโอนเงินงบประมาณ

3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการ

ดำเนินงาน

- 3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

4. การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

- 4.1 การจัดการทรัพยากร
- 4.2 การระดมทรัพยากร
- 4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
- 4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
- 4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

5. การบริหารการเงิน

- 5.1 การเบิกเงินจากคลัง
- 5.2 การเบิกเงิน
- 5.3 การเก็บรักษาเงิน
- 5.4 การจ่ายเงิน
- 5.5 การนำส่งเงิน
- 5.6 การกักเงินไว้เบิกเหลือมปี

6. การบริหารบัญชี

- 6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน

6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

7.2 การจัดหาพัสดุ

7.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง

7.4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

1.4 ขอบข่ายการดำเนินงานของสถานศึกษา

1.4.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ

1.4.1.1 การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติงาน

1. วิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา ได้แก่ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ศึกษาข้อตกลงผลการปฏิบัติงานและเป้าหมายให้บริการสาธารณะทุกระดับ ได้แก่ เป้าหมายการให้บริการสาธารณะ (Public Service Agreement : PSA) ข้อตกลงการจัดทำผลผลิต (Service Delivery Agreement : SDA) ข้อตกลงผลการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่ และผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุข้อตกลงที่สถานศึกษาทำกับเขตพื้นที่การศึกษา

3. ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และตามความต้องการของสถานศึกษา

4. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาข้อตกลงที่ทำกับเขตพื้นที่การศึกษาด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา ตลอดจนต้นทุน ซึ่งต้องคำนวณต้นทุนผลผลิตขององค์กร และผลผลิตงาน/โครงการ

5. จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

6. เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสาธารณะชนรับทราบ

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546
3. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.4.1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วม ดำเนินการดังนี้

1. ทบทวนภารกิจการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อจัดการศึกษา (SWOT) และประเมินสถานภาพของสถานศึกษา
3. กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Corporate Objective) ของสถานศึกษา
4. กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา
5. กำหนดผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators : KPI)
6. การกำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณคุณภาพ และผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติของสถานศึกษาที่จะทำร่องข้อตกลงกับเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน/โครงการ และกิจกรรมหลัก
8. จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงและนำเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
9. เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

2. พระราชบัญญัติระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

1.4.2.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ

แนวทางปฏิบัติ

1. จัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งาน โครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลิตผลและผลลัพธ์ ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาพร้อมกับวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน งาน โครงการงาน เมื่อเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐานหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการ
2. จัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง (Medium Term Expenditure Framework : MTEF) โดยวิเคราะห์นโยบายหน่วยเหนือที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม วิเคราะห์ผลการดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมาของสถานศึกษา เพื่อปรับเป้าหมายผลิตผลที่ต้องการดำเนินการใน 3 ปีข้างหน้า พร้อมกับปรับแผนงาน งาน โครงการ และกิจกรรมหลัก ให้สอดคล้องกับประมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ
3. จัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษา และกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) เสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณาตามความเหมาะสมสอดคล้องเชิงนโยบาย
4. จัดทำร่างข้อตกลงบริการผลิต (ร่างข้อตกลงผลการปฏิบัติงาน) ของสถานศึกษาที่จะต้องทำกับเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อได้รับงบประมาณ โดยมีเป้าหมายการให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

1.4.2 การจัดสรรงบประมาณ

1.4.2.1 การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

1. จัดทำข้อตกลงบริการผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อได้รับงบประมาณ
2. ตรวจสอบกรอบวงเงินประมาณที่ได้รับจากหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดสรรที่เขตพื้นที่การศึกษาแจ้ง ตลอดจนตรวจสอบวงเงินนอกงบประมาณ

3. ศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแจ้งผ่านเขตพื้นที่การศึกษา แจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่องนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการจัดสรรงบประมาณ

4. วิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจงานที่จะต้องดำเนินการตาม มาตรฐานโครงสร้างสาขางาน และตามแผนงาน งานโครงการของสถานศึกษา เพื่อจัดลำดับ ความสำคัญ และกำหนดงบประมาณ ทรัพยากรของแต่ละสาขางาน งานโครงการ ให้เป็นไปตาม กรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับและวงเงินนอกงบประมาณตามแผนระดมทรัพยากร

5. ปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEP) ให้ สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับ

6. จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ซึ่งระบุ แผนงาน งาน โครงการที่สอดคล้องวงเงินงบประมาณที่ได้ตามแผนระดมทรัพยากร

7. จัดทำข้อร่างตกลงผลิตของหน่วยงานภายในสถานศึกษาและ กำหนดผู้รับผิดชอบ

8. นำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และร่างข้อตกลง ผลผลิตขอความเห็นชอบคณะกรรมการสถานศึกษา

9. แจ้งจัดสรรวงเงินและจัดทำข้อตกลงผลผลิตให้หน่วยงาน ภายในสถานศึกษารับไปดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ กฎหมาย ระเบียบ และ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ระบุว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2548

1.4.2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ

แนวทางการปฏิบัติ

1. จัดทำแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาสโดยกำหนดปฏิทิน ปฏิบัติงานรายเดือนให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณแล้วสรุปแยกเป็นรายไตรมาสเป็น งบบุคลากร งบอุดหนุน งบลงทุน (แยกเป็นค่าครุภัณฑ์ และค่าก่อสร้าง) และงบดำเนินการ (ตามนโยบายพิเศษ)

2. เสนอแผนการใช้งบประมาณวงเงินรวมเพื่อขออนุมัติเงิน ประจำงวดเป็นไตรมาสผ่านเขตพื้นที่การศึกษาไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวบรวมเสนอ ต่อสำนักงบประมาณ

3. เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่างๆให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีและอนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการตามที่ได้รับ

งบประมาณ กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้องระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2548

1.4.2.3 การโอนเงินงบประมาณ

แนวทางการปฏิบัติ

การโอนเงิน ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่
กระทรวงการคลังกำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดสรรงบประมาณเป็นกระบวนการจัดทำข้อตกลงระหว่างสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งได้แก่การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษา การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ การโอนเงินงบประมาณ และระเบียบที่เกี่ยวข้องการเบิกจ่ายงบประมาณ

1.4.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการ

ดำเนินงาน

1.4.3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

แนวทางการปฏิบัติ

1. จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินทั้งเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส
2. จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงการให้บริการผลิตผลของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส
3. จัดทำแผนการกำกับตรวจสอบติดตามและป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง
4. ประสานแผนและดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศให้เป็นไปตามแผนการตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา โดยเฉพาะโครงการที่มีความเสี่ยงสูง
5. จัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศพร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษาเร่งแก้ปัญหาที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษาเร่งแก้ปัญหาได้ทันสถานการณ์
6. รายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. สรุปข้อมูลสารสนเทศที่ได้และจัดรายงานข้อมูลการใช้งบประมาณผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นรายไตรมาสต่อเขตพื้นที่การศึกษา

1.4.3.2 การประเมินผลการใช้แนวทางและผลการดำเนินงาน

แนวทางการปฏิบัติงาน

1. กำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จ และตัวชี้วัด (Key Performance Indicators : KPIs) ของสถานศึกษา
2. จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่กำหนดตามข้อตกลงให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา
3. สร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผล ผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดไว้ตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา
4. ประเมินแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และจัดทำรายงานประจำปี
5. รายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเขตพื้นที่การศึกษา

สรุปได้ว่า การตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผล การใช้เงินและผลการดำเนินงาน เป็นการตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนิน การ ประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

1.4.4.1 การจัดการทรัพยากร

แนวทางการปฏิบัติ

1. ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาทราบรายการสินทรัพย์ของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน
2. วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
3. สนับสนุนให้บุคลากร และสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

1.4.4.2 การระดมทรัพยากร

แนวทางการปฏิบัติ

1. ศึกษา วิเคราะห์กิจกรรมและภารกิจ งาน/โครงการ ตามกรอบประมาณการระยะปานกลาง (MTEF) และแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความจำเป็นต้องใช้วงเงินเพิ่มเติมประมาณการรายได้งบประมาณไว้เพื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมให้เป็นไปตามความเร่งด่วนและช่วงเวลา
2. สํารวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาตามเกณฑ์การรับทุนทุกประเภท ตั้งกรรมการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนได้รับทุนการศึกษาโดยตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกพร้อมกับให้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน
3. ศึกษา วิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ตลอดจนติดต่อประสานความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม
4. จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาโดยกำหนดวิธีการ แหล่งการสนับสนุน เป้าหมาย เวลา และผู้รับผิดชอบ
5. เสนอแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา สนับสนุนและทุนการศึกษาต่อคณะกรรมการ
6. เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายไปใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปีต้องใช้วงเงินเพิ่มเติมให้เป็นไปตามระเบียบของทุนการศึกษาและระเบียบว่าด้วยเงินนอกงบประมาณทั้งตามวัตถุประสงค์และไม่กำหนดวัตถุประสงค์

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

1.4.4.3 การจัดการรายได้และผลประโยชน์

แนวทางการปฏิบัติ

1. วิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดหารายได้และทรัพยากรในส่วนที่จะนำมาซึ่งรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาเพื่อจัดทำทะเบียนข้อมูล
2. จัดทำแนวปฏิบัติ หรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดการรายได้ บริหารรายได้และผลประโยชน์ตามและสภาพของสถานศึกษาโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

3. จัดหารายได้และผลประโยชน์ และจัดทำทะเบียนคุมเก็บ
รักษาเงินและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

1.4.4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

1. สำรวจประเภทกองทุน และจัดทำข้อมูลของเงินและ
หลักเกณฑ์ของแต่ละกองทุน
2. สำรวจความต้องการของนักเรียนและคัดเลือกเสนอให้
กู้ยืมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
3. ประสานความตระหนักแก่ผู้กู้ยืม
4. สร้างความตระหนักแก่ผู้กู้ยืม
5. ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการ
ดำเนินงาน

1.4.4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

1. จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของสถาบันศึกษาให้
สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมายทั้งการจัดหาและการใช้สวัสดิการเพื่อการศึกษา
  2. วางระเบียบการใช้เงินสวัสดิการ
  3. ดำเนินการจัดสวัสดิการให้เป็นไปตามระเบียบ
  4. กำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบ
- สรุปได้ว่า การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
เป็นการจัดหาทรัพยากร ที่มีประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษารวมถึงการจัดหา
รายได้และผลประโยชน์เพื่อ การติดตามตรวจสอบ ตามกฎหมายและระเบียบ

1.4.5 การบริหารการเงิน

การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่ง
เงิน การโอนเงิน การกักเงิน ไว้เบิกหใล่ลือมปี ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

สรุปได้ว่า การบริหารการเงิน เป็นการบริหารที่มีขั้นตอนวิธีการที่
กระทรวงการคลังกำหนด ตั้งแต่การเบิกเงิน การจ่ายเงิน การรับเงินและจัดทำรายงานเสนอต่อ
หน่วยต้นสังกัด การจัดทำรายงานที่เป็นปัจจุบัน

1.4.6 การบริหารการบัญชี

1.4.6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน

แนวปฏิบัติ

1. ตั้งยอดบัญชีระหว่างปีงบประมาณทั้งการตั้งยอดภายหลัง
การปิดบัญชีงบประมาณปีก่อน และการตั้งยอดก่อนปิดบัญชีงบประมาณปีก่อน
2. จัดทำกระด้ายทำการโดยปรับปรุงบัญชีเงินงบประมาณ
โอนปิดบัญชีเงินนอกงบประมาณเข้าบัญชีทุน และบัญชีเงินรับฝากและเงินประกัน ตั้งยอดบัญชี
สินทรัพย์ที่เป็นบัญชีทั่วไปโดยใช้จำนวนเงินตามรายการหลังการปรับปรุง
3. บันทึกบัญชีค้าง (พึงรับพึงจ่าย : Accrual Basis) โดยบันทึก
รายการด้านเดบิตในบัญชีแยกประเภท (สินทรัพย์และค่าใช้จ่าย) และบันทึกรายการด้านเครดิตใน
บัญชีแยกประเภท (หนี้สิน ทุน รายได้)
4. บันทึกบัญชีประจำวัน ให้ครอบคลุมการรับเงิน
งบประมาณการรับรายได้จากการขายสินค้าหรือการให้บริการ การรับเงินรายได้ การจ่ายเงิน
งบประมาณ การจ่ายเงินงบประมาณให้ยืม การจ่ายเงินนอกงบประมาณให้ยืม การซื้อวัสดุหรือ
สินค้าคงเหลือเงินทดรองจ่าย เงินมัดจำและค่าปรับ รายได้จากเงินกู้ของรัฐ สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน
การรับเงินบริจาค การรับเงินรายได้แผ่นดิน การถอนเงินรายได้แผ่นดิน การเบิกเงินงบประมาณ
แทนกัน การจ่ายเงินให้หน่วยงานที่ปฏิบัติตามระบบควบคุมการเงิน การรับเงินความรับผิดชอบ
ละเมิด ดังนี้

4.1 สรุปรายการบันทึกบัญชีทุกวันทำการสรุปรายการรับ
หรือจ่ายเงินผ่านไปบัญชีแยกประเภทเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินฝากคลัง สำหรับรายการอื่น
และรายการในสมุดรายวันทั่วไปให้ผ่านรายการบัญชีแยกประเภท ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน

4.2 ปรับปรุงบัญชีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ โดยปรับรายการ
บัญชีรายได้จากงบประมาณค้างรับ ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายรับที่ได้รับล่วงหน้าค่าใช้จ่ายล่วงหน้ารายได้ค้างรับ
วัสดุหรือสินค้าที่ใช้ไประหว่างงวดบัญชี ค่าเสื่อมราคาค่าตัดจำหน่ายค่าเผื่อนี้สงฆ์จะสูญและหนี้สูญ

4.3 ปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อบันทึกบัญชีรายได้สูงกว่า (ต่ำกว่า) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม แล้วให้ออนบัญชีรายได้แผ่นดินนำส่งคลัง เข้าบัญชีรายได้แผ่นดิน หาก มียอดคงเหลือให้ถอนเข้าบัญชีรายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง

4.4 ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินสดและเงินฝากธนาคาร ตามธนาคาร ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีแยกประเภททั่วไปและการตรวจสอบความ ถูกต้องของบัญชีย่อยและทะเบียน

4.5 แก้ไขข้อผิดพลาดจากการบันทึกรายการผิดบัญชี จากการ บันทึกตัวเลขผิดช่องบัญชีย่อยแต่ยอดรวมถูก โดยการขีดฆ่าข้อความหรือตัวเลขผิดลงลายมือชื่อย่อ กำกับพร้อมวันเดือนปีแล้วเขียนข้อความหรือตัวเลขที่ถูกต้อง

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ฉบับที่ 2
2. คู่มือแนวทางการปรับเปลี่ยนระบบบัญชีส่วนราชการจาก

เกณฑ์เงินสดเข้าสู่เกณฑ์คงค้าง

1.4.6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

แนวทางการปฏิบัติ

1. จัดทำรายงานประจำเดือนส่งหน่วยงานต้นสังกัดสำนักงาน ตรวจสอบแผ่นดินและ กรมบัญชีกลางภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป โดยจัดทำรายงานรายได้ แผ่นดิน รายงานรายได้และค่าใช้จ่าย รายงานเงินประจำงวด

2. จัดทำรายงานประจำปี โดยจัดทำงบประมาณประจำปี โดยจัดทำงบ แสดงฐานะทางการเงินจัดทำงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน งบกระแสเงินสดจัดทำโดยวิธี ตรง จัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงินและจัดส่งรายงานประจำปีให้สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาและจัดส่งสำนักงานตรวจแผ่นดินและกรมบัญชีกลาง

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักการนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานรัฐ ฉบับที่ 2

1.4.6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

แนวทางการปฏิบัติ

จัดทำและจัดหาแบบพิมพ์ขึ้นใช้เองเว้นแต่เป็นแบบพิมพ์กลาง ที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นเพื่อจำหน่าย

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักการนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานรัฐ ฉบับที่ 2

สรุปได้ว่า การบริหารงานบัญชีในสถานศึกษาเป็นการดำเนินการจัดทำเอกสารทางบัญชีการเงินที่เป็นปัจจุบัน การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงินประจำเดือนและประจำปี เพื่อส่งไปยังเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด

1.4.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

1.4.7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

1. ตั้งคณะกรรมการหรือบุคลากรขึ้นสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างทั้งหมดเพื่อทราบสภาพการใช้งาน
2. จำหน่าย บริจาค หรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามระเบียบในกรณีที่หมดสภาพหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์
3. จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบันทั้งที่ซื้อหรือจัดหาจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ตลอดจนที่ได้จากการบริจาคที่ยังไม่ได้บันทึกบัญชีไว้โดยบันทึกทะเบียนคุมราคา วันเวลาที่ได้รับทรัพย์สิน
4. จัดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุสำหรับที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างในกรณีที่ยังไม่ดำเนินการ และที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ประสานกับกรมธนารักษ์ หรือสำนักงานธนารักษ์จังหวัดเพื่อดำเนินการให้เป็นปัจจุบัน และให้จัดทำทะเบียนคุมในส่วนของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน
5. จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของสถานศึกษา ซึ่งอาจใช้โปรแกรมระบบทะเบียนคุมสินทรัพย์ก็ได้ ถ้าสถานศึกษามีความพร้อม
6. จัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535

1.4.7.2 การจัดหาพัสดุ

แนวทางการปฏิบัติ

1. วิเคราะห์แผนงานงาน/โครงการที่จัดทำรอบรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางเพื่อตรวจดูกิจกรรมที่ต้องใช้พัสดุที่ยังไม่มีตามทะเบียนคุมทรัพย์สิน และเป็นไปตามเกณฑ์ความขาดที่กำหนดตามมาตรฐานกลาง

2. จัดทำแผนระยะปานกลางและจัดหาพัสดุทั้งในส่วนที่สถานศึกษาจัดหาเอง และส่วนที่ร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดหา

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535

1.4.7.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อ

จัดจ้าง

แนวทางการปฏิบัติ

1. จัดทำเอกสารแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างในกรณีที่เป็นแบบมาตรฐาน

2. ตั้งคณะกรรมการขึ้นกำหนดคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายการในกรณีที่ไม่เป็นแบบมาตรฐานโดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ

3. จัดซื้อจัดจ้าง โดยตรวจสอบงบประมาณ รายละเอียดเกณฑ์คุณลักษณะเฉพาะประกาศ จ่าย/ขายแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ พิจารณาของโดยคณะกรรมการ จัดทำสัญญาและเมื่อตรวจรับงานให้มอบเรื่องแก่เจ้าหน้าที่การเงินวางฎีกาเบิกเงินเพื่อจ่ายแก่ผู้ขาย/ผู้จ้าง

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535

1.4.7.4 การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

แนวทางการปฏิบัติ

1. จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน

2. กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน

3. กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุม และเบิกจ่าย

ให้เป็นไปตามระบบและแต่งตั้งคณะกรรมการการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี

4. ตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษาซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการจำหน่าย หรือขอรื้อถอนกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้าง

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518

สรุปได้ว่า การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ เป็นการดำเนินการที่สถานศึกษาจัดให้มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา จัดหาพัสดุในส่วนที่สถานศึกษาหาเองและร่วมมือกับสถานศึกษา

1.4.7.5 ขอบข่ายหน้าที่และความรับผิดชอบด้านการเงินของผู้บริหาร

สุรศักดิ์ นานานุกูล (2531:19-22) ได้กล่าวถึงขอบข่ายและหน้าที่รับผิดชอบด้านการเงินของผู้บริหารเอาไว้ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การวางแผน ผู้บริหารต้องทำการคาดคะเน ติความเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะเกิดในอนาคตและเหตุการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ และภาวะแวดล้อมต่างๆที่จะมีผลกระทบต่อองค์กร

2. การจัดข้อมูลและรายงาน ผู้บริหารต้องมีรายงานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมภายในและกิจกรรมภายนอกขององค์กรซึ่งเป็นข้อมูลที่ทันสมัย และเชื่อถือได้เกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตและในอนาคตโดยเฉพาะข้อมูลทางการเงิน

3. การวิเคราะห์และประเมินผล ผู้บริหารต้องนำข้อมูลและรายงานต่างๆมาวิเคราะห์และประเมินผล เพื่อหาแนวทางการดำเนินการ

4. การปรับปรุงแก้ไข โดยการเริ่มตั้งแต่การวางระบบให้แน่ใจว่า ข้อมูลต่างๆขององค์กรเป็นข้อมูลที่ชี้ชัดถึงกิจกรรมต่างๆขององค์กร และทรัพยากรที่มีอยู่แล้วนำมาวางระบบการควบคุมไว้ให้สามารถติดตามผล

5. การกำหนดผู้รับผิดชอบในทรัพยากร หากเป็นองค์กรขนาดใหญ่ผู้บริหารการเงินต้องคำนึงถึงภาระของฝ่ายบริหารที่จะต้องรับผิดชอบต่อผลการดำเนินการ และสามารถแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดได้ ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดบุคคลรับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพยากรด้านต่างๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถวัดประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรได้

6. การวางนโยบายและการวางแผนกลยุทธ์เป็นขั้นตอนที่สำคัญของกิจการขนาดใหญ่เพราะการวางแผนกลยุทธ์นั้นเป็นการแสวงหาโอกาสหรือปัญหาขององค์กรแล้วเลือกหรือหาโอกาสนั้นขึ้นมาพิจารณาหาทางดำเนินการต่อไป

7. การประสานงานการวางแผนและควบคุมของผู้บริหารด้านการเงินนั้นจะต้องมีการประสานงานกับทุกคน ทุกงานในองค์กรอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารจึงต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน

ธีรพงษ์ ชงศักดิ์ (2543:10) ได้กล่าวสรุปขอบข่ายหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารนั้นคือผู้มีอำนาจสูงสุดตามกฎหมาย ในการปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานทุกคน ภารกิจของผู้บริหาร คือ เป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการดำเนินงาน แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการเงินของผู้บริหารก็คือ เป็นผู้นำในการวางแผนการใช้จ่ายเงิน แล้วคอยควบคุม ดูแล ตรวจสอบ การใช้จ่ายเงินและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินให้ถูกต้องตามแผนการเงินและถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย คำสั่ง และแนวทางปฏิบัติทางราชการ การที่จะให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างถูกต้องนั้น ผู้บริหารต้องมีการพัฒนาและให้ความรู้ทางการเงิน แก่บุคลากรในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ

1.4.7.6 ประสบการณ์ในการบริหารงาน

ประสบการณ์ คือ ความชำนาญ ความชัดเจน ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็น(<http://dictionary.kapook.com/experience.html>)

ประสบการณ์ หมายถึงความรู้ที่เกิดจากการที่เราได้กระทำหรือได้พบเห็นบางสิ่งบางอย่างมาในชีวิต เช่น เคยประสบกับทุกข์ภัย เคยเห็นจรวดและยานอวกาศเป็นต้น เหล่านี้เรียกว่าประสบการณ์ชีวิต (<http://th.wikipedia.org/wiki/>)

นายแพทย์รัช สุนทรจารย์ กล่าวถึงเคล็ดลับความสำเร็จในการบริหารราชการว่า ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเคล็ดลับความสำเร็จในการบริหารราชการและศึกษาผ่านประสบการณ์การทำงานของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเก็บข้อมูล และคำแนะนำ สำหรับนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป (http://lms.kmddc.go.th/e_learning/course/category.php?id=2)

ปัจจัยเสริมสร้างความเป็นนักบริหารมืออาชีพ

คุณลักษณะและบทบาทที่สำคัญของการเป็นนักผู้บริหารการศึกษามืออาชีพนั้น ยังมีปัจจัยเสริมบางประการที่จะเป็นตัวชี้วัด (Indicators) สำคัญของการเป็นผู้บริหารการศึกษามืออาชีพได้อย่างสง่างาม เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายต่อการปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่เชิงบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา ปัจจัยบ่งบอกความสำคัญเหล่านี้ ได้แก่

1. คุณวุฒิด้านการศึกษา เป็นตัวบ่งชี้สำคัญจะต้องมีกล่าวคือ ต้องมีคุณวุฒิการศึกษา ตรงตามคุณสมบัติ ที่กำหนดในกฎหมายวิชาชีพ โดยเฉพาะในยุคปฏิรูป

การศึกษาที่ต้องการมีอาชีพทางการบริหาร บุคคลเหล่านี้ต้องมีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี โท เอก ด้านการศึกษาเป็นสำคัญ

2. ประสบการณ์การปฏิบัติงาน ต้องมีประสบการณ์สั่งสมในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา โดยเฉพาะ ประสบการณ์ ด้านการบริหารทางการศึกษาในองค์กรทางการศึกษาระดับต่างๆ ในตำแหน่งทางการบริหารการศึกษาที่ได้ดำเนินบทบาทภารกิจตามสายงานที่กำหนดไว้

3. ประสบการณ์การฝึกอบรม ศึกษา ดูงาน ผู้บริหารการศึกษา มีอาชีพต้องได้รับการเพิ่มพูน ประสบการณ์ ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ การศึกษาดูงานจากแหล่งวิทยาการความรู้ สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสร้างผลงานทางวิชาการเป็นองค์ประกอบของการสร้างนักบริหารการศึกษาก้าวสู่มีอาชีพ โดยมีผลงานทางวิชาการเป็นเครื่องมือยืนยันถึงศักยภาพดังกล่าว ผลงานสามารถจัดกระทำได้หลายรูปแบบ ทั้งด้านการวิเคราะห์งานวิจัย การเขียนและเรียบเรียงเอกสารทางวิชาการ การเขียนบทความ ตำรา ฯลฯ ออกเผยแพร่แก่หน่วยงานอื่นๆ ให้แพร่หลายทั่วถึง รวมทั้งการเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้ นวัตกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ผลงานดีเด่นที่สั่งสมไว้ผลสำเร็จจากการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษามีอาชีพ อาจดูจากหลักฐาน ที่เป็นผลงานที่สั่งสมไว้ จนเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชน สังคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

6. ลักษณะเฉพาะของเอกัตบุคล เป็นลักษณะเฉพาะตัว (Character) ที่นักบริหารการศึกษามีอาชีพ ควรเสริมสร้างให้บังเกิดขึ้น ได้แก่

- 6.1 มีบุคลิกที่ดี สง่างาม น่านับถือ
- 6.2 มีความขยันหมั่นเพียร สัมมาอาชีพ
- 6.3 มีความรับผิดชอบสูงทั้งต่อตนเอง ครอบครัว หน่วยงาน
- 6.4 มีความซื่อสัตย์ สุจริต
- 6.5 ตรงต่อเวลา บริหารเวลาได้ดี
- 6.6 กระตือรือร้นในการทำงาน
- 6.7 ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- 6.8 รักษาระเบียบวินัยได้ดี เป็นแบบอย่างที่ดี

1.4.7.7 ขอบข่ายหน้าที่และความรับผิดชอบด้านการเงินของเจ้าหน้าที่

การเงิน

การดำเนินงานในองค์กรนอกจากผู้บริหารแล้วที่มีบทบาทในการบริหารงานการเงิน บุคคลหนึ่งที่มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์กรนั้นคือเจ้าหน้าที่การเงิน เพราะผลความสำเร็จสำคัญส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความตั้งใจและความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่การเงินจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งและแนวทางในการปฏิบัติงานตามระเบียบราชการ

กนก จันทร์จจร (ม.ป.ป.:322-325) ได้กล่าวขอบข่ายและหน้าที่การเงินไว้ดังนี้

การบัญชี

เป็นปัจจุบัน

ระเบียบ

คำสั่งและแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้สำหรับเงินแต่ละประเภท

ระยะเวลาที่กำหนด

ตรวจสอบภายในหรือคณะกรรมการตรวจสอบภายใน มาตราจอย่างสม่ำเสมอ

ธีรพงษ์ ธงภักดิ์ (2543:10) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของเจ้าหน้าที่การเงินเจ้าหน้าที่การเงินนั้นมีการกิจหลักที่ต้องปฏิบัติ 2 ประการคือ เป็นผู้ช่วยผู้บริหารทางด้านการเงินโดยช่วยด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงิน การควบคุมดูแล ตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน และอีกประการหนึ่งคือ เป็นผู้ลงมือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร เช่นการจ่ายเงิน การจัดทำบัญชีและเอกสารการเงิน

สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขอบข่ายไว้ 7 ด้านคือ การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามการประเมิณผล การรายงานผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาการบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ เพื่อให้สถานศึกษาทั่วประเทศได้นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

2. หลักธรรมาภิบาล

2.1 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล(Good Governance) เป็นส่วนสำคัญในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ได้ระบุหลักการของคำนิยาม การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไว้ดังนี้ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน (สุจิต นิมิตรกุล, 2543:13-24)

ธีรยุทธ บุญมี (2541:12) ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล คือ การบริหารจัดการประเทศที่ดีในทุกๆ ด้าน และทุกระดับ และยังหมายถึง กฎเกณฑ์ กติกาที่ต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพ ความเป็นธรรมและการมีส่วนร่วมของคนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การตรวจสอบและการประเมินผลร่วมกัน

ประเวศ วะสี (2542: 15) กล่าวว่า ธรรมาภิบาลหมายถึง ความถูกต้อง เป็นธรรมใน 3 เรื่องใหญ่ด้วยกันคือ มีการเมืองที่โปร่งใส รับผิดชอบต่อสังคม และถูกตรวจสอบได้ และ

อธิบายว่าการที่สังคมประกอบด้วยภาคสำคัญๆ 3 ภาค คือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน เมื่อพิจารณาถึงธรรมาภิบาลก็จะรวมถึงความโปร่งใส ความถูกต้องของ 3 ภาคดังกล่าว

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช(2541: 14) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล เป็นกลไกของรัฐ ทั้งด้านการเมืองและการบริหารที่มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาดโปร่งใส และรับผิดชอบ

สรุปได้ว่าความหมายของคำว่าธรรมาภิบาลหมายถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มีความถูกต้องเป็นธรรม โปร่งใส สุจริต มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรหรือประเทศที่ยั่งยืนได้ในอนาคต

2.2 ความสำคัญของการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างมาก บางเรื่องมีผลในการขยายตัวและสร้างสรรค์ บางเรื่องมีผลในการชะลอตัวหรือก่อให้เกิดกระทบในทางที่ไม่พึงประสงค์จนบางครั้งกลายเป็นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งภาควิชาการและผู้ที่ได้ผลกระทบเห็นว่าสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความหย่อนประสิทธิภาพของกลไกการบริหารกิจการบ้านเมือง การบริหารราชการ การกำหนดนโยบายสาธารณะ และฝ่ายประจำขณะเดียวกันในภาคประชาชนอันพลั้งสำคัญก็มีความจำเป็นที่จะสร้างความตื่นตัวและรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนความตระหนักในประสิทธิภาพดังกล่าวไม่ได้รับการจัดการแก้ไขอย่างแท้จริงและรีบด่วน โอกาสที่จะนำพาประเทศฟื้นฟูตัวจากวิกฤตยอมเป็นไปได้ยาก ทั้งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศยิ่งขึ้นอีกด้วย แนวทางในการจัดระเบียบราชการและวางมาตรการแก้ปัญหาควรมุ่งหมาย (สำนักนายกรัฐมนตรี,2542:2)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542(สำนักนายกรัฐมนตรี,2542:2)ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับ “ธรรมาภิบาล”ว่า

1. เป็นการสร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่ดีในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและสังคมเพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงสามารถส่งสัญญาณเตือนภัยและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถปรับเปลี่ยนกลไกและฟื้นฟูการทำงานและการประสานงานในภาครัฐและภาคเอกชนรองรับได้อย่างทันท่วงทีในยามที่มีปัญหา

2. พัฒนาศักยภาพของนักวิชาการให้สามารถศึกษา ค้นคว้าและเสนอแนวทางแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมอย่างถูกต้อง กล่าวหาญและมีจริยธรรมปรับปรุงระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้รวดเร็ว ชัดเจนและเป็นธรรม

3. จัดการทุจริตประพฤติมิชอบและการหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ใส่ตนหรือกิจการที่ตนมีส่วนได้เสียทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อให้เกิดความสำนึกผิดชอบต่อส่วนรวมร่วมกัน

ธีรยุทธ บุญมี(2541:17-22) กล่าวถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลว่า ธรรมาภิบาลเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานและค่านิยมซึ่งเป็นตัวอย่างแนวทางการดำเนินงานภายในองค์กรให้เกิดความโปร่งใส คณะกรรมการขององค์กรและผู้บริหารเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบโดยตรงในการผลักดันให้องค์กรไปสู่ภาวะธรรมาภิบาล

ประพัฒน์ โพธิ์วิรุณ(2544:-5) หลักธรรมาภิบาลเป็นมาตรฐานสากลที่บ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หากสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นได้ ย่อมหมายถึงการได้รับการยอมรับและเชื่อถือ การยอมรับจากสังคม ระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน และประชาชน ซึ่งทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้

2.3 องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานงบประมาณ

องค์ประกอบของธรรมาภิบาล เป็นเรื่องเกี่ยวกับกรอบ เป้าหมายวัตถุประสงค์ แนวทาง หรือวิธีปฏิบัติ ซึ่งหลักธรรมาภิบาลในแต่ละหลักประกอบด้วยหลักย่อยๆ หลายหลักตามแนวคิดของแต่ละบุคคล หน่วยงาน และองค์กร ซึ่งมีแนวคิดแตกต่างกันดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ซึ่งบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 นั้น ได้กำหนดเกี่ยวกับองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้ คือ (สำนักนายกรัฐมนตรี,2542:2)

1. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่างๆ ให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิกโดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป คือ สถาปนาการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่กระทำกันตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

2. หลักคุณธรรม เป็นการยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยจรรยาบรรณ เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

4. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความเห็น การได้สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประพาสติ

5. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สุดจิต นิมิตรกุล(2543:มปณ.) ในด้านของกระทรวงมหาดไทย องค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของกระทรวงมหาดไทยมี 11 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วม ความยั่งยืน สิ่งที่ชอบธรรม ความโปร่งใส ความเป็นธรรมและความเสมอภาค ความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่ ความเสมอภาคทางเพศ ความอดทนอดกลั้น หลักนิติธรรม ความรับผิดชอบ และการเป็นผู้กำกับดูแล จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอโดยกระทรวงมหาดไทยเน้นไปทางด้านการบริหารการ ปกครอง การพัฒนา และการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นสายงานที่กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบโดยตรง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการมีส่วนร่วมของทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่ม และพลังการทำงานที่สอดคล้องประสานกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน

2. ความยั่งยืน (Sustainability) มีการบริหารงานที่อยู่บนหลักการของความสมดุลทั้งในเมืองและชนบท ระบบนิเวศ และทรัพยากรธรรมชาติ

3. ประชาชนมีความรู้สึกล่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) และให้การยอมรับ (Acceptance)การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนพร้อมที่จะยอมสูญเสียประโยชน์ส่วนตนไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน

4. มีความโปร่งใส (Transparency) ข้อมูลต่างๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้

5. ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และความเสมอภาค (Equality) มีการกระจายการพัฒอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน

6. มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากรและวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้กับการทำงานได้และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

7. ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promoting Gender Balance) เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

8. การอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ต่อทัศนคติที่หลากหลาย (Diverse Perspective) รวมทั้งต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผล หาจุดร่วมที่ทุกฝ่าย ยอมรับร่วมกันได้

9. การดำเนินการตามหลักนิติธรรม (Operating by Rule of Law) พัฒนาปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม

10. ความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

11. การเป็นผู้กำกับ (Regulator) แทนการควบคุม โอนงานบางอย่างไปให้องค์กรท้องถิ่น ซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนที่สุดหรืองานบางอย่างก็ต้องแปรรูปให้ออกชนดำเนินการแทน

ธนดล พระพุทธพงศ์ (2543:46) ได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้ คือ ความรับผิดชอบ (Accountability) การมีส่วนร่วม (Participation) ความโปร่งใส (Transparency) และความยุติธรรม (Fairness)

เมธา สุวรรณสาร (2543:46) ได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้ คือ

1. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่
2. มีความสำนึกในหน้าที่โดยมีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมในงานที่ทำ

3. ปฏิบัติต่อผู้มีส่วนในการดำเนินงานและการเปิดเผยข้อมูล
4. มีความโปร่งใสในการดำเนินงานและการเปิดเผยข้อมูล
5. มีวิสัยทัศน์ที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มในระยะยาวให้แก่องค์กร
6. มีคุณธรรมและส่งเสริมการกำกับดูแลที่ดีให้กับองค์กร

ดังนั้น องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

1. หลักนิติธรรม (Rule of Law)

อนันท์ ปันยารชุน(2543:7) กล่าวถึงหลักนิติธรรมว่าการบังคับใช้กฎหมายต้องเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ทั้งเจตนารมณ์ สาระเพื่อประโยชน์ต่อคนหมู่มาก ไม่ใช่เพื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2542:9) ได้กล่าวถึงหลักนิติธรรม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ.2542 หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎหมาย การกำหนดกฎกติกา และการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก กระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ เป็นไปด้วยความชอบธรรม เนื้อหาของกฎหมายมีความทันสมัย เป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญบังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติและไม่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกันภายในภาครัฐ เช่น กฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกันภายในภาครัฐ เช่น กฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่ใช้ในการบริหารงานงบประมาณ พัสดุ และบริหารงานบุคคล เกี่ยวต่อการบริหารที่คล่องตัวและรับผิดชอบต่อผลงานและประชาชน แต่ละองค์กรกติกากฎที่ใช้ในการบริหารงานภายใน เช่น การมาทำงานหรือเข้าประชุมให้ตรงเวลา การให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร

สรุปได้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึง หลักในการใช้กฎหมาย กติกาต่างๆ รวมถึงกฎหมาย ระเบียบวินัย หรือข้อบังคับต่างๆ โดยใช้กฎหมายหรืออำนาจอย่างชอบธรรม และต้องมีความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของประชาชน

2. หลักคุณธรรม (Ethics)

ทิพาวดี เมฆสวรรค์(2543:10-11) กล่าวถึงคุณธรรมว่า ต้องยึดคุณธรรมตัวเองเป็นหลัก เสร็จแล้วกลไกต่างๆ ที่จะเป็นตัวคานอำนาจมีอยู่แล้ว เราต้องเริ่มจากรักษาสีทิมและหน้าที่ของเราต้องมีความฉลาดในการใช้อำนาจของเรา

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542:3) ได้ให้ความหมายของหลักคุณธรรมว่าเป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

คุปตพงศ์ หนูประสงค์ (2550:23) เสนอแนวทางในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ ด้านหลักคุณธรรม ดังนี้

1. การประชุมปรึกษากำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานโดยอาศัยหลักธรรมาภิบาล และมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรม

2. จัดทำจรรยาบรรณของบุคลากร และติดตามส่งเสริมให้มีการปฏิบัติ

3. จัดให้มีระเบียบยกย่อง เชิดชูผู้ปฏิบัติงานที่มีคุณธรรมดีเด่น

4. จัดให้มีการรับรองทุกซ์และมีขั้นตอนปฏิบัติต่อที่ร้องทุกซ์ที่ชัดเจน

สรุปได้ว่า การบริหารที่ยึดหลักคุณธรรม คือผู้ปฏิบัติจะต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน มีความสุจริต ขยันหมั่นเพียรและถูกต้อง และต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน บริหารกิจการงานอย่างตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทนและรายงานผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง

3. หลักความโปร่งใส (Transparency)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี (2542:3) ได้กล่าวถึงหลักความโปร่งใสว่าหมายถึงการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใส ประชาชน มีอิสระในการสื่อสาร สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ และมีจริยธรรม มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้

สุดจิต นิมิตรกุล(2542:17) ความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลของกระทรวงมหาดไทยหมายถึง ข้อมูลต่างๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริง และสามารถตรวจสอบได้ ได้มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจน และเป็นไปตามที่กำหนดไว้

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี(2544:51) เห็นว่าความโปร่งใส เป็นการพิจารณาเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ กติกา และความตั้งใจจริง ในการบริหารงานของรัฐ มีความเป็นอิสระในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง

สรุปได้ว่าความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในการพิจารณาเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ กติกา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้อย่างชัดเจนมีความเป็นอิสระในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่บุคลากรและประชาชนได้อย่างทั่วถึง

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542:3) ได้กล่าวว่าหลักการมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ

สุรพล พุดคำ(2544: 56) เห็นว่าการมีส่วนร่วมหมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เข้ามาเกี่ยวข้องกับผูกพันกับงานที่ตนรับผิดชอบ ทั้งด้านกายและจิตใจ เพื่อให้คนงานเกิดความพึงพอใจในงานที่ตนรับผิดชอบ และพร้อมที่ดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

วนิดา แสงสารพันธ์(2544: 42) เห็นว่าหลักการมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการที่ประชาชนสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกันในการบริหารจัดการทางสังคมไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

สรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ สามารถแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงานและมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการทำงานต่างๆ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมทำให้เกิดความสามัคคี และก่อให้เกิดผลดีแก่องค์กร

5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability)

มีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้หลายท่านซึ่งต่างก็สอดคล้องกัน ดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542:10) ได้ให้ความหมายว่า การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและเสียจากการกระทำของตน

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี(2544: 54) เห็นว่า การตัดสินใจใดๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำกับ สาธารณชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ส่วนร่วมเป็นหลักและมีจิตใจเสียสละเห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

ทิพาดี เมฆสุวรรณค์(2543: 11) กล่าวว่า อันดับแรกต้องรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่องการรักษาเวลา ต่อมาก็รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ทำงานอย่างตรงไปตรงมา มีผลงาน และอันดับสุดท้ายต้องรับผิดชอบต่อสังคม ต้องโยกความรับผิดชอบไปจนถึงสังคมให้ได้

สรุปได้ว่าหลักความรับผิดชอบ คือ รับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และการกระทำของตน ยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่เป็นทั้งข้อดีและข้อเสีย มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ต้องดำเนินงานเพื่อคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม เอาใจใส่ รอบคอบ ตรงต่อเวลา และสามารถตรวจสอบได้

6. หลักความคุ้มค่า (Value for Money)

มีผู้ให้ความหมายของหลักความคุ้มค่า ไว้หลายท่าน ซึ่งต่างก็สอดคล้องกัน ดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542:2)มีความหมายว่า การบริหารจัดการและให้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประโยชน์ส่วนร่วม โดยบรรจงคำให้คนไทย มีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้า และบริการที่มีคุณภาพ และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี(2544: 42) เสนอหลักความคุ้มค่าในสถาบันอุดมศึกษาว่า คือการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่รู้คุณค่าทรัพยากรของชาติและบริหารงานด้วยความประหยัดมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐต้องให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน

ทิพาดี เมฆสุวรรณค์(2543: 11) กล่าวว่า หลักการคุ้มค่าคือการใช้ทรัพยากรตั้งแต่เวลาวัสดุสิ่งของต่างๆ เกื้อหนุนการใช้สมองอย่างคุ้มค่า เพื่อให้งานของเรามีประสิทธิภาพรวดเร็ว และไม่ทุจริต

สรุปได้ว่าหลักความคุ้มค่าหมายถึง การบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดหมุนเวียนใช้และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพและให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

จากการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณและหลักธรรมาภิบาลโดยใช้หลักธรรมาภิบาล พบว่ามีงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับประเด็นที่ศึกษาดังต่อไปนี้

เฉลิมชัย สมท่า (2547:40) ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส

ชนันชัย รัตนไทรแก้ว (2549:191) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ ที่มีผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการศึกษาแตกต่างกันในภาพรวมและรายหลักมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

พงศ์พันธ์ มีจรัส (2551:89) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากยกเว้นหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับปานกลาง (2) ความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมและรายปัจจัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากยกเว้น ยกเว้นเงินเดือนอยู่ในระดับปานกลาง (3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ไพศาล ตั้งสมบุญ (2548:87) ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ หลักความ

รับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักความร่วมมือและหลักความโปร่งใสตามลำดับ

รับขวัญ ภาคภูมิ (2547:81) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักนิติธรรม

สมคิด มาวงศ์ (2554:72) ได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความโปร่งใส (2) การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์และวุฒิการศึกษาโดยรวม พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกที่ตั้งจังหวัด พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ตั้งจังหวัดระยองกับที่ตั้งจังหวัดจันทบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับที่ตั้งจังหวัดระยองกับที่ตั้งจังหวัดตราดและที่ตั้งจังหวัดจันทบุรีกับที่ตั้งจังหวัดตราดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สามารถ อินตามูล (2548:104) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส

สุวรรณ ทองคำ (2545:208) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์บริหารไม่เกิน 10 ปี, 11-20ปี และมากกว่า 20 ปี ปฏิบัติบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักความโปร่งใส มีความสัมพันธ์กัน 2 รายการ โดยมีความสัมพันธ์กันที่ระดับ

นัยสำคัญ .05 เกี่ยวกับการจัดให้มีกลไกตรวจสอบผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอนและการจัดให้มีการรายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน

สุไรยา สะมะลาเต๊ะ (2553:101) ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรทางด้านการสอนในอำเภอจะนะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า (1) พฤติกรรมการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรทางด้านการสอนในอำเภอจะนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลางทุกด้าน (2) พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามเพศพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หลักคุณธรรมมากกว่าใช้หลักอื่นๆ (3) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า ตามเพศและประสบการณ์การทำงาน เพศและขนาดโรงเรียน ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อนุสรณ์ คุ่มสมบัติ (2549:80) ได้ศึกษาภาวะผู้นำกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทราสาร ศึกษากลุ่มตัวอย่างจากครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมในการบริหารแบบธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

คราด (Clarcke, Vicki Clinell Burge, 2001 : abstrat) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกานา พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธการพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจังมีการปรับตัวในการปฏิบัติต่างๆของท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนถือเป็นกุญแจสำคัญการใช้หลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นแต่ยังคงมีปัญหาอยู่จากการที่ยังมีการถือพรรคถือพวกพ้อง

ฟิลิป คิมเมท (Kimmert, Philip, 2005 : abstract) ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ งานวิจัยนี้พบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้ว หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้เชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยนี้เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศนี้ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศไปเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาโดยศึกษาว่า

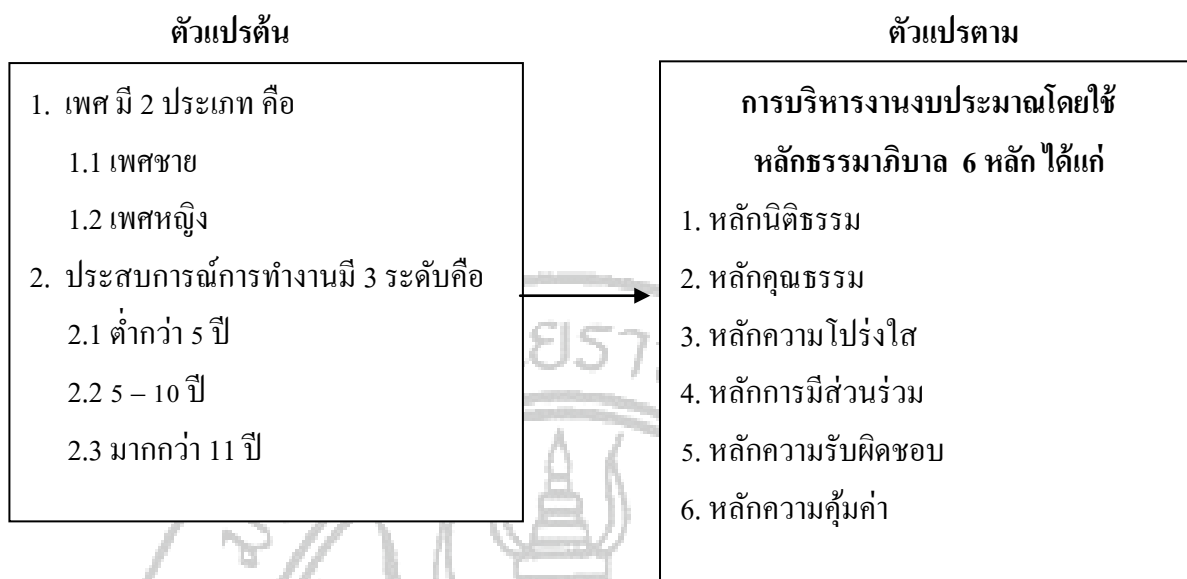
ประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้าง รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาล ในการเลือกตั้งในปี 2004 ซึ่งพบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางและเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูปรูปแบบการปกครอง นอกจากนี้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้การนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอนและหลัก ธรรมาภิบาลและเศรษฐกิจค้ำขึ้น เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นหนทางในการบริหารประเทศใหม่ๆเนื่องจากหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอนและเศรษฐกิจค้ำขึ้น เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นหนทางในการบริหารประเทศใหม่ๆเนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมือง การปกครอง ซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลที่มีจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ๆและก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นก็คือหนึ่งในจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การนำการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานในสถานศึกษา ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะยึดหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ควบคู่ไปกับการร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน บุคลากร และผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานนั้นไปได้ด้วยดี

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

การศึกษการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางแฉง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้ค้นคว้าอิสระใช้การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามกระทรวงศึกษาธิการ 6 หลักได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งได้แสดงกรอบแนวคิดค้นคว้าอิสระ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ครูอำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ที่มีเพศต่างกันมีทักษะในการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน
2. ครูอำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทักษะในการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการค้นคว้าอิสระเพื่อศึกษา การบริหารงานงบประมาณ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางชุมน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ในบทนี้จะกล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการ ค้นคว้าอิสระ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และแผนปฏิบัติการค้นคว้าอิสระ ซึ่งจะ กล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอยางชุมน้อย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 169 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ได้แก่ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส เขต 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 119 คน ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 กำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ สูตรยามานะ (Yamane ; อ้างถึงในพวง รัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 303)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มที่ยอมรับได้

(Sampling Error) ในที่นี้กำหนด .05

คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ สูตรของ Yamane' ได้ดังนี้

$$N = 169 \quad e = .05$$

$$\text{แทนค่า } \frac{169}{1 + 169(.05)^2} = 119$$

2.2 เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งตามชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละเขตพื้นที่ อำเภอ และขนาดสถานศึกษาและการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากชื่อสถานศึกษาเป็นขั้นตอนสุดท้าย เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง 119 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ขนาดของสถานศึกษา	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	69	49
ขนาดกลาง	100	70
ขนาดใหญ่	0	0
รวม	169	119

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณและหลักธรรมาภิบาล แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศและประสบการณ์การทำงาน โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยให้ครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert Scale) (ผ่องศรี วานิชย์สุทนต์, 2546 : 131) โดยให้ครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้ค้นคว้าอิสระได้กำหนดค่าของลำดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบ่งออกเป็น 6 หลักตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 จำนวน 39 ข้อ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม	มี 10	ข้อ
2. หลักคุณธรรม	มี 7	ข้อ
3. หลักความโปร่งใส	มี 6	ข้อ
4. หลักการมีส่วนร่วม	มี 6	ข้อ
5. หลักความรับผิดชอบ	มี 5	ข้อ
6. หลักความคุ้มค่า	มี 5	ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended Questionnaire) เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ทั้ง 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างเครื่องมือเพื่อทำการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลจาก หนังสือ ตำรา เอกสาร วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์และงานค้นคว้าอิสระต่างๆที่เกี่ยวข้องและศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

2.2 สร้างข้อคำถามสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาตามวิธีการของโรวินลลี และแฮมเบิลตัน (Rainelle and Hambleton ; อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538: 117) แต่ละข้อมีค่า IOC ระหว่าง 0.80 -1.00

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้จำนวน 50 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบัค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .8807

2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ แล้วมาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ แล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้ศึกษาค้นคว้าเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต3 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระ
2. ผู้ศึกษาค้นคว้าส่งแบบสอบถาม จำนวน 119 ชุด ไปถึงครูผู้สอนด้วยตนเอง ได้กลับคืน 119 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. ผู้ศึกษาค้นคว้านำแบบสอบถามที่ได้รับคืน พบว่าสมบูรณ์ทั้ง 119 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ เพื่อนำไปตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้านำแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ที่เก็บรวบรวมได้ ไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อประมวลผลและหาค่าสถิติ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงหาความถี่ และหาค่าร้อยละจำแนก ตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและโดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยวิธีการแปลผลตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ของบุญชม ศรีสะอาด (2546 : 205) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆแต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมชาติ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมชาติ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมชาติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทดสอบค่าที (t-test) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ

ทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 จำแนกตามตัวแปรประสิทธิภาพการทำงาน

2. สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

2.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) โดยการหาค่าดัชนีของความสอดคล้องกัน

2.1.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ใช้สูตรครอนบัก

2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.2.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2.5 ทดสอบค่าที (t-test) แบบ Two – Independent Sample Test

2.2.6 ทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way analysis of variance)

2.2.7 ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Test) หากพบว่าแตกต่างจากการทดสอบค่าเอฟ

แผนปฏิบัติการค้นคว้าอิสระ

เพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้าอิสระให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังตารางแกนต์ ชาร์ท (Gant Chart) ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระ

[illegible]

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระจะได้นำเสนอหัวข้อตามลำดับดังนี้
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดย
นำเสนอข้อมูลตามแบบสอบถาม และวัตถุประสงคที่ตั้งไว้ในรูปตาราง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆแทนความหมายดังต่อไปนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าที

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าเอฟ

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสัมพันธ์กับ
วัตถุประสงคของการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และ
ประสบการณ์การทำงาน โดยการจัดลำดับของความถี่ และร้อยละของข้อมูล
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3
โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต
3 จำแนกตามตัวแปรเพศ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3
จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน ด้วยการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

5. เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกเพศ และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงานดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ และประสบการณ์การทำงาน

สถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	60	50.40
	หญิง	59	49.60
	รวม	119	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
2. ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	15	12.60
5 – 10 ปี	66	55.46
มากกว่า 11 ปี	38	31.94
รวม	119	100.00

จากตารางที่ 3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 50.40 เพศหญิง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 49.60 มีประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 5 – 10 ปีมากที่สุด จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 55.46

ตอนที่ 2 การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกรรมการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4 - 10

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก
 ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานงบประมาณ โดยใช้หลักธรรมชาติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการบริหาร
1. ด้านนิติธรรม	3.26	0.58	ปานกลาง
2. ด้านหลักคุณธรรม	2.64	0.62	ปานกลาง
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.07	0.59	ปานกลาง
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.04	0.58	ปานกลาง
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.33	0.63	ปานกลาง
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.10	0.62	ปานกลาง
รวม	3.07	0.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหาร
 สถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยภาพรวม
 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ด้านหลักความ
 รับผิดชอบ ($\bar{X}=3.33$) รองลงมาคือด้านนิติธรรม ($\bar{X}=3.26$) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X}=3.10$)
 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักนิติธรรม

การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักนิติธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ บริหาร
1. ผู้บริหารมีการศึกษากฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง	3.12	.95	ปานกลาง
2. ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ สถานศึกษาของคณะกรรมการจัดตั้งงบประมาณประจำปี	3.25	.84	ปานกลาง
3. ผู้บริหารมีการวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา	3.25	1.28	ปานกลาง
4. ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการ ของงบประมาณ	3.56	1.07	มาก
5. ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับ การจัดสรรประจำปี	3.50	1.06	ปานกลาง
6. ผู้บริหารจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา	2.72	.75	ปานกลาง
7. ผู้บริหารมีการกำหนดผลผลิต ผลลัพธ์และตัวชี้วัด ความสำเร็จเป็นข้อมูลสารสนเทศ	3.36	.64	ปานกลาง
8. ผู้บริหารการแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดทำแผนขอตั้ง งบประมาณ	3.23	.79	ปานกลาง
9. ผู้บริหารจัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน โครงการ และกิจกรรมหลัก	3.39	.75	ปานกลาง
10. ผู้บริหารจัดทำค่าของงบประมาณของสถานศึกษาและ กรอบประมาณการรายจ่ายเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา	3.24	.75	ปานกลาง
รวม	3.26	.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลัก
นิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3
อันดับ พบว่าผู้บริหารมีการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการของงบประมาณ ($\bar{X}=3.56$) รองลงมาคือ
ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรประจำปี ($\bar{X}=3.50$) และผู้บริหาร
จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน โครงการ และกิจกรรมหลัก ($\bar{X}=3.39$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก
 ธรรมภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางชุมน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักคุณธรรม

การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักคุณธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ บริหาร
1. ผู้บริหารมีการจัดทำข้อตกลงบริการผลิตของ สถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ	3.35	.92	ปานกลาง
2. ผู้บริหารมีการศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่ทาง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรร ให้กับเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งให้สถานศึกษาทราบใน เรื่อง นโยบายแผนพัฒนา หลักเกณฑ์การจัดสรร	2.41	.79	น้อย
3. ผู้บริหารมีการตรวจสอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการ จัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษา	2.73	.97	ปานกลาง
4. ผู้บริหารมีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณต่างๆเป็นไปตาม แผนปฏิบัติการประจำปี	2.51	.76	ปานกลาง
5. ผู้บริหารมีการรายงานผลการดำเนินงานการตรวจสอบต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.42	.82	น้อย
6. ผู้บริหารมีการสร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผลผลิตตาม ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด	2.56	.78	ปานกลาง
7. ผู้บริหารมีการประเมินผลการใช้เงินและผลการ ดำเนินงาน	2.52	.82	ปานกลาง
รวม	2.64	.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมภิบาลของผู้บริหาร
 สถานศึกษา อำเภอยางชุมน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายางชุมน้อย เขต 3 ด้านหลัก
 คุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3
 อันดับ พบว่าผู้บริหารมีการจัดทำข้อตกลงบริการผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อ
 ได้รับงบประมาณ ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมาคือผู้บริหารมีการตรวจสอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการ
 จัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษา ($\bar{X} = 2.73$) และผู้บริหารมีการสร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผลผลิต
 ตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด ($\bar{X} = 2.56$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก
 ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักความโปร่งใส

การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักความโปร่งใส	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ บริหาร
1. ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงิน	2.60	.79	ปานกลาง
2. ผู้บริหารมีการจ่ายเงินไปตามแผน	3.16	.81	ปานกลาง
3. ผู้บริหารมีการเก็บรักษาเงินเป็นไปตามระเบียบที่ กระทรวงการคลังกำหนด	3.00	.80	ปานกลาง
4. ผู้บริหารมีการประเมินผลการใช้จ่ายเงินและผลการ ดำเนินงาน	3.20	.77	ปานกลาง
5. ผู้บริหารมีการจัดทำเอกสารทางการเงินเป็นปัจจุบัน	3.32	1.07	ปานกลาง
6. ผู้บริหารมีการรายงานผลการดำเนินงาน การตรวจสอบ ต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.14	.83	ปานกลาง
รวม	3.07	.59	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหาร
 สถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัตตานี เขต 3 ด้านหลัก
 ความโปร่งใสโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ย
 สูงสุด 3 อันดับ พบว่าผู้บริหารมีการจัดทำเอกสารทางการเงินเป็นปัจจุบัน ($\bar{X}=3.32$) รองลงมาคือ
 ผู้บริหารมีการประเมินผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ($\bar{X}=3.20$) และผู้บริหารมีการจ่ายเงินไป
 ตามแผน ($\bar{X}=3.16$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก
 ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ บริหาร
1. ผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร ท้องถิ่น ที่มีศักยภาพในการให้การ สนับสนุนจัดการศึกษา	3.14	.85	ปานกลาง
2. ผู้บริหารจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและ ทุนการศึกษาโดยกำหนดวิธีการ แหล่งการสนับสนุน เป้าหมาย ระยะเวลาดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ	3.54	.89	มาก
3. ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินเมื่อได้รับงบประมาณ	3.08	.83	ปานกลาง
4. ผู้บริหารมีจัดทำเอกสารทางบัญชีครบถ้วน	1.97	.89	น้อย
5. ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการทำบัญชีให้เป็นปัจจุบัน	3.17	.90	ปานกลาง
6. ผู้บริหารมีการพิสูจน์ ตรวจสอบยอดเงินฝากธนาคารของ ส่วนราชการผู้เบิก	3.36	.88	ปานกลาง
รวม	3.04	.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหาร
 สถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้าน
 หลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มี
 ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่าผู้บริหารจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา
 โดยกำหนดวิธีการ แหล่งการสนับสนุน เป้าหมาย ระยะเวลาดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ ($\bar{X}=3.54$)
 รองลงมาคือผู้บริหารมีการพิสูจน์ ตรวจสอบยอดเงินฝากธนาคารของส่วนราชการผู้เบิก ($\bar{X}=3.36$)
 และผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร ท้องถิ่น ที่มีศักยภาพ
 ในการให้การสนับสนุนจัดการศึกษา ($\bar{X}=3.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก
 ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักความรับผิดชอบ

การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ บริหาร
1. ผู้บริหารมีการจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตาม ระเบียบ	3.37	.79	ปานกลาง
2. ผู้บริหารมีการจัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์เป็น ปัจจุบัน	2.94	.81	ปานกลาง
3. ผู้บริหารมีการรับ – จ่าย พัสดุมีการตรวจสอบความ ถูกต้องของเอกสาร	3.35	.81	ปานกลาง
4. ผู้บริหารมีการทำบันทึกรายการในบัญชีพัสดุและ ทะเบียนครุภัณฑ์ถูกต้องเป็นปัจจุบัน	3.51	.76	มาก
5. ผู้บริหารมีการจัดให้มีการบำรุงรักษาทรัพย์สิน	3.44	.83	ปานกลาง
รวม	3.33	.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหาร
 สถานศึกษา อำเภอยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลัก
 ความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ย
 สูงสุด 3 อันดับ พบว่าผู้บริหารมีการทำบันทึกรายการในบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ถูกต้องเป็น
 ปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.51$) รองลงมาคือผู้บริหารมีการจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบ ($\bar{X} =$
 3.37) และผู้บริหารมีการรับ – จ่าย พัสดุมีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร ($\bar{X} = 3.35$)
 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก
 ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า

การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักความคุ้มค่า	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการบริหาร
1. ผู้บริหารมีการจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้าง	3.10	.92	ปานกลาง
2. ผู้บริหารจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงิน	3.27	.87	ปานกลาง
3. ผู้บริหารมีการจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบ	3.30	.92	ปานกลาง
4. ผู้บริหารมีการนิเทศ ควบคุม การปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายบริหารงบประมาณ	3.01	.78	ปานกลาง
5. ผู้บริหารประเมินผลการใช้เงินและการดำเนินงาน	2.82	.85	ปานกลาง
รวม	3.10	.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่าผู้บริหารมีการจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบ ($\bar{X} = 3.30$) รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงิน ($\bar{X} = 3.27$) และผู้บริหารมีการจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{X} = 3.10$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงาน ดังตารางที่ 11 – 12

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ

การบริหารงานงบประมาณ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	3.25	0.61	3.19	0.54	.488	.627
2. หลักคุณธรรม	2.62	0.68	2.58	0.51	.367	.715
3. หลักความโปร่งใส	3.12	0.57	2.92	0.47	2.033	.044*
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.34	0.58	3.25	0.64	.829	.409
5. หลักความรับผิดชอบ	3.15	0.57	2.91	0.53	2.394	.018*
6. หลักความคุ้มค่า	3.05	0.63	3.06	0.55	-.133	.895
รวม	3.09	0.61	2.99	0.54	0.996	0.451

จากตารางที่ 11 การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีทักษะสูงกว่าเพศหญิงทั้งสองด้าน

สมมติฐานที่ 2 เปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรประสพการณ์การทำงาน

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรประสพการณ์การทำงาน

การบริหารงาน งบประมาณโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig	คู่ที่ แตกต่างกัน
	ต่ำกว่า 5 ปี		5-10 ปี		มากกว่า 11 ปี				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1. หลักนิติธรรม	3.53	0.61	3.07	0.56	3.20	0.56	2.930	.057	-
2. หลักคุณธรรม	2.73	0.83	2.48	0.67	2.61	0.53	.789	.457	-
3. หลักความโปร่งใส	3.19	0.52	3.04	0.52	2.98	0.54	.963	.385	-
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.20	0.61	3.29	0.59	3.32	0.62	.233	.792	-
5. หลักความรับผิดชอบ	3.09	0.55	3.15	0.53	2.99	0.58	.698	.500	-
6. หลักความคุ้มค่า	2.96	0.68	3.00	0.57	3.08	0.58	.377	.687	-
รวม	3.12	0.35	3.01	0.49	3.03	0.41	.337	.715	-

จากตารางที่ 12 การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรประสพการณ์การทำงานพบว่า ภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ดังตารางที่ 13 – 14

1. ปัญหาการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ปัญหาการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ปัญหาการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ความถี่
ด้านนิติธรรม	
1. ผู้บริหารไม่มีการศึกษากฎหมาย การบริหารงาน	5
2. ผู้บริหารไม่ได้จัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา	4
3. ผู้บริหารไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการการจัดทำแผนขอตั้งงบประมาณ	3
ด้านหลักคุณธรรม	
1. ผู้บริหารไม่ได้มีการศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรให้กับเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่อง นโยบายแผนพัฒนา หลักเกณฑ์การจัดสรร	4
2. การเบิกจ่ายเงินงบประมาณต่างๆ ของผู้บริหารไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี	3
3. ผู้บริหารไม่ได้จัดทำมีการรายงานผลการดำเนินงานการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3
ด้านหลักความโปร่งใส	
1. ผู้บริหารไม่ได้จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงิน	4
2. การเก็บรักษาเงินของผู้บริหารไม่เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด	3
3. ผู้บริหารไม่มีการรายงานผลการดำเนินงาน การตรวจสอบต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ความถี่
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	
1. ผู้บริหารไม่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร ท้องถิ่น ที่มีศักยภาพในการให้การสนับสนุนจัดการศึกษา	5
2. ไม่มีการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินเมื่อได้รับงบประมาณ	2
3. ผู้บริหารไม่มีการจัดทำเอกสารทางบัญชีไม่ชัดเจน และไม่ครบถ้วน	2
ด้านหลักความรับผิดชอบ	
1. ผู้บริหารไม่ได้จัดหาพัสดุ	4
2. ผู้บริหารไม่มีการจัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์เป็นปัจจุบัน	3
3. ผู้บริหารไม่มีการจัดให้มีการบำรุงรักษาทรัพย์สิน	3
ด้านหลักความคุ้มค่า	
1. ผู้บริหารไม่มีการจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้าง	6
2. ผู้บริหารไม่มีการนิเทศ ควบคุม การปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายบริหาร งบประมาณ	4
3. ผู้บริหารไม่ได้ประเมินผลการใช้จ่ายเงินและการดำเนินงาน	3

ตารางที่ 13 ปัญหาการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ตามความถี่สูงสุด พบว่า 1) ด้านนิติธรรม คือ ผู้บริหารไม่มีการศึกษากฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน 2) ด้านหลักคุณธรรม คือ ผู้บริหารไม่ได้มีการศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรให้กับเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่อง นโยบายแผนพัฒนา หลักเกณฑ์การจัดสรร 3) ด้านหลักความโปร่งใส คือ ผู้บริหารไม่ได้จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงิน 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารไม่ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร ท้องถิ่น ที่มีศักยภาพในการให้การสนับสนุนจัดการศึกษา 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ ผู้บริหารไม่ได้จัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบ และ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า คือ ผู้บริหารไม่มีการจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้าง

2. ข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ความถี่
ด้านนิติธรรม	
1. ผู้บริหารควรศึกษากฎหมาย การบริหารงาน	5
2. ผู้บริหารควรจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา	4
3. ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดทำแผนขอตั้งงบประมาณ	3
ด้านหลักคุณธรรม	
1. ผู้บริหารควรมีการศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรให้กับเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่อง นโยบายแผนพัฒนา หลักเกณฑ์การจัดสรร	4
2. การเบิกจ่ายเงินงบประมาณต่างๆ ของผู้บริหารควรเป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี	3
3. ผู้บริหารควรจัดทำมีการรายงานผลการดำเนินงานการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3
ด้านหลักความโปร่งใส	
1. ผู้บริหารควรจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงิน	4
2. การเก็บรักษาเงินของผู้บริหารควรเป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด	3
3. ผู้บริหารควรมีการรายงานผลการดำเนินงาน การตรวจสอบต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	
1. ผู้บริหารควรทำการศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กรท้องถิ่น ที่มีศักยภาพในการให้การสนับสนุนจัดการศึกษา	5
2. ผู้บริหารควรจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินเมื่อได้รับงบประมาณ	2
3. ผู้บริหารควรจัดทำเอกสารทางบัญชีให้ชัดเจน และครบถ้วน	2

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ความถี่
ด้านหลักความรับผิดชอบ	
1. ผู้บริหารควรจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบ	4
2. ผู้บริหารควรจัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์เป็นปัจจุบัน	3
3. ผู้บริหารควรจัดให้มีการบำรุงรักษาทรัพย์สิน	3
ด้านหลักความคุ้มค่า	
1. ผู้บริหารควรจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้าง	6
2. ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ควบคุม การปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายบริหาร งบประมาณ	4
3. ผู้บริหารควรประเมินผลการใช้เงินและการดำเนินงาน	3

ตารางที่ 14 ข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ตามความถี่สูงสุด พบว่า 1) ด้านนิติธรรม คือ ผู้บริหารควรการศึกษากฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน 2) ด้านหลักคุณธรรม คือ ผู้บริหารควรมีการศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรให้กับเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่อง นโยบายแผนพัฒนา หลักเกณฑ์การจัดสรร 3) ด้านหลักความโปร่งใส คือ ผู้บริหารควรจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงิน 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหารควรทำการศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร ท้องถิ่น ที่มีศักยภาพในการให้การสนับสนุนจัดการศึกษา 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ คือ ผู้บริหารควรจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า คือ ผู้บริหารควรจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้าง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลของการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปัตตานี เขต 3 ผู้ค้นคว้าอิสระได้สรุปผลการค้นคว้าอิสระ ส่วนรายละเอียดจะกล่าวตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์การค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตาม
ตัวแปร เพศ และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปัตตานี เขต 3

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ครูอำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3
ที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติในการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา แตกต่างกัน
2. ครูอำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3
ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทัศนคติในการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก ธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

1. ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เป็นครู อำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำนวน 12 โรงเรียน จำนวน 169 คน กลุ่มตัวอย่าง
การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ได้แก่ ครู อำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ปัตตานี เขต 3 คำนวณจากการใช้สูตรยามาเน่ (Yamane) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ครู จำนวน 119 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบวิธีทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศ และประสบการณ์การทำงาน โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า จำนวน 39 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open - ended Questionnaire) เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ทั้ง 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และ หลักความคุ้มค่า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือนำจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา แนะนำตัวผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระ และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำนวน 12 โรงเรียน 119 คน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามให้ส่งแบบสอบถามคืนหลังจากได้รับแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระติดตามเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และรวบรวมแบบสอบถามตรวจสอบความสมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ 119 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำผลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามตามประเภทของตัวแปรที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย เพศ และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ระดับการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. เปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ตามตัวแปรเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. เปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

สรุปผลการค้นคว้าอิสระ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 50.40 มีประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 5 – 10 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.46

ตอนที่ 2 การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ด้านหลักความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านนิติธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ

ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่าผู้บริหารมีการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการของงบประมาณ รองลงมาคือผู้บริหารมีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรประจำปี และผู้บริหารจัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน โครงการ และกิจกรรมหลัก

ด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่าผู้บริหารมีการจัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ รองลงมาคือผู้บริหารมีการตรวจสอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารมีการสร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด ตามลำดับ

ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่าผู้บริหารมีการจัดทำเอกสารทางการเงินเป็นปัจจุบัน รองลงมาคือผู้บริหารมีการประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน และผู้บริหารมีการจ่ายเงินไปตามแผนตามลำดับ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่าผู้บริหารจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาโดยกำหนดวิธีการ แหล่งการสนับสนุน เป้าหมาย ระยะเวลาดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ รองลงมาคือผู้บริหารมีการพิสูจน์ ตรวจสอบยอดเงินฝากธนาคารของส่วนราชการผู้เบิก และผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร ท้องถิ่น ที่มีศักยภาพในการให้การสนับสนุนจัดการศึกษา ตามลำดับ

ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่าผู้บริหารมีการทำบันทึกรายการในบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ถูกต้องเป็นปัจจุบัน รองลงมาคือผู้บริหารมีการจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบ ละผู้บริหารมีการรับ – จ่าย พัสดุมีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร ตามลำดับ

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่าผู้บริหารมีการจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบ รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงิน และผู้บริหารมีการจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้างตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนระของครู อำเภอยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีเพศ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ด้านหลักความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านนิติธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล ตั้งสมบูรณ์ (2548:87) ได้ทำวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาครมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุไรยา สะมะลาเต๊ะ (2553:101) ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรทางด้านการสอนในอำเภอจะนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า (1) พฤติกรรมการบริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรทางด้านการสอนในอำเภอจะนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลางทุกด้าน

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มีความถูกต้องเป็นธรรม โปร่งใส สุจริต มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรหรือประเทศที่ยั่งยืนได้ในอนาคต โดย หลักความรับผิดชอบ คือการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและเสียจากการกระทำของตน

2. เปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามเพศ พบว่าภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุไรยา สะมะลาเต๊ะ (2553:101) ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนตามความ

คิดเห็นของบุคลากรทางการสอนในอำเภอจะนะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า (1) พฤติกรรมการบริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการสอนในอำเภอจะนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลางทุกด้าน (2) พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้หลักคุณธรรมใช้หลักอื่นๆ (3) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า ตามเพศและประสบการณ์การทำงาน เพศและขนาดโรงเรียน ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด มawang (2554:72) ได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์และวุฒิการศึกษาโดยรวม พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเสียภาวะวิกฤติที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน

2.2 ระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุไรยา สะมะลาเต๊ะ (2553 : 101) ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการสอนในอำเภอจะนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมี

ส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า ตามเพศและประสบการณ์การทำงาน เพศและขนาดโรงเรียน ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด มาวงศ์ (2554:72) ได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์และวุฒิการศึกษาโดยรวม พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนอย่างมากในการการสร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่ดีในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและสังคมเพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงสามารถส่งสัญญาณเตือนภัยและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถปรับเปลี่ยนกลไกและฟันเฟืองการทำงานและการประสานงานในภาครัฐและภาคเอกชนรองรับได้อย่างทันทางที่ในยามที่มีปัญหาจัดการทุจริตประพฤติมิชอบและการหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ใส่ตนหรือกิจการที่ตนมีส่วนได้เสียทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อให้เกิดความสำนึกผิดชอบต่อส่วนรวมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการค้นคว้าอิสระการบริหารงานงบประมาณ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางตลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายางตลาด เขต 3 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารควรการศึกษากฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน
- 1.2 ผู้บริหารควรมีการศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรให้กับเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่อง นโยบายแผนพัฒนา หลักเกณฑ์การจัดสรร
- 1.3 ผู้บริหารควรจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงิน
- 1.4 ผู้บริหารควรทำการศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร ท้องถิ่น ที่มีศักยภาพในการให้การสนับสนุนจัดการศึกษา

1.5 ผู้บริหารควรจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบ 6) ด้านหลักความ
คุ้มค่า คือ ผู้บริหารควรจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้าง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นๆ จังหวัดอื่นๆ

2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นๆ จังหวัดอื่นๆ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กนก จันทร์ขจร. (ม.ป.ป.) คู่มือการพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครู.

กรุงเทพฯ : อ.บุญช่วยการพิมพ์.

เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3, สำนักงาน (2550). รายงานโครงการเสริมสร้างระบบการควบคุม

และการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพประจำปีงบประมาณ 2549. เอกสารลำดับที่

4/2550. ปัตตานี. โรงพิมพ์ปัตตานีการช่าง

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,สำนักงาน.(2546). การวางแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.

กรุงเทพฯ : การศาสนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน.(มปป.). การวางแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้น

ผลงาน จากแนวคิดสู่การปฏิบัติระดับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ปรับปรุงระบบการ

บริหารงบประมาณ.

_____. (ม.ป.ป.). การวางแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน Hurdle 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์

ปรับปรุงระบบการบริหารงบประมาณ.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา,สำนักงาน.(2547). เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบวิชาหลักเทคนิค

การบริหารและการวางแผน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏราชนครินทร์.

ชาญชัย อาจิณสมภาร.(2541). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

ณรงค์ สักพັນโรจน์. (2543). การจัดทำ อนุมัติ และบริหารงบประมาณแผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 9.

กรุงเทพฯ. : บพิธการพิมพ์.

ถวิล เกื้อกูลวงศ์.(2530). การบริหารศึกษาแนวใหม่ : ทฤษฎี วิจัยและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :วัฒนา

พานิช.

ทักษิณ, มหาวิทยาลัย. (2549). ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ

ธีรพงศ์ ธงภักดิ์. (2543). ปัญหาการบริหารเงินบำรุงการศึกษาและแนวทางการแก้ไขตามทัศนะ

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขต

การศึกษา 11. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นงนุช วงษ์สุวรรณ. (2540). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักส์.

- นิวัฒน์ นิลแก้ว. (2546). **ประสบการณ์การจัดทำและการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนประถมศึกษา** นำร่องสังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บัณฑิต แสงกล้า. (2547). **การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนประถมศึกษา** สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชู ราชสุวรรณ. (2548). **ปัญหาการบริหารงบประมาณตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- บุญชัย สุระมุล. (2550). **การบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. (2544). **รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดเตรียมระบบการบัญชีและงบประมาณ. พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- . (2546). **การบริหารเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อคุณภาพการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ปราชญา กล้าผจญและสมศักดิ์ คงเที่ยง. (2544). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประทีป เดชพันธ์. (2546). **ปัญหาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประพันธ์ สุริหาร. (2542). **ศัพท์ทางการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 5).** ขอนแก่น : คลังนานวิทยา.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. (2548). **ผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- พินิจ หนูเกตุ. (2534). **การศึกษาปัญหาการบริหารงานบุคลากรและการเงินของศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ของประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

- พรหม อ่องหว่าง. (2544). การศึกษาปัญหาและปัญหากระบวนการบริหารงานการเงินของโรงเรียน
 ประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ : ศึกษากรณี
 ในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
 การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7).
 กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพรัช ตระการศิรินนท์. (2544). งบประมาณแผ่นดิน. กรุงเทพฯ : ธนุชนพันธุ์.
- ไพโรจน์ กิ่งพิลา. (2549). การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
 บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ยุทธศักดิ์ ธิปไตย. (2546). ความพร้อมของผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน
 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณแบบ
 มุ่งเน้นผลงาน. วิทยานิพนธ์ศรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- เยวภา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยา
 การพิมพ์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2546). โรงเรียนนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วาทีณี ตันติวีระสงค์. (2546). ความรู้และการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนงบประมาณแบบ
 มุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารและครูโรงเรียนนำร่องในโครงการนำร่อง การปรับปรุง
 ระบบการจัดการงบประมาณ. วิทยานิพนธ์ศรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพัฒนาและ
 บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สันติ บุญภิรมย์. (2547). เอกสารการสอนหลักการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เสน่ห์ เหล่าเสนา. (2544). ความ พร้อมและความคาดหวังต่อการกระจายอำนาจการบริหาร
 งบประมาณตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
 บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมเดช สีแสง. (2546) . คู่มือบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ.
 ชัยนาท.
- สุพรรณ สุวรรณนัง. (2546). การดำเนินการงบประมาณในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุรศักดิ์ นานานุกูล. (2531). การบริหารการเงิน พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ :

องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

———. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2547). เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบวิชา

หลักเทคนิคการบริหารและการวางแผน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์.

อุดม พุ่มจันทร์. (2546). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษา อุดมราชธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ

บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

อำนาจ ทองโปร่ง และศิริพงษ์ เสาภายน. (2547). หลักการบริหารงบประมาณและการเงินโรงเรียน.

กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

ภาษาอังกฤษ

Bouman, C.E. (1994, October). **Fee in Public Schools (British Columbia)**. Dissertation

Abstracts International. 56 : 1456 – A.

Clover, M. W. (2002, April). **An analysis of selected principals' priorities regarding budget**

decentralization in Cumberland County schools, Fayetteville, North Carolina.

Dissertation Abstracts International. 62(10) : 3249 – A. Collins, C. (1989). Essential English Dictionary. London.

Haynes, M. D. (2000, January). **Public School finance in New York state : An analysis of**

equity trends, 1983 to 1988. Dissertation Abstracts International. 60(07) : 2304 – A.

Ripatrzone, L. M. (1999, January). **A case in ecological financial planning : The Stanhope**

School District. Dissertation Abstracts International. 59(07) : 2282 – A.

Rubenstein, R. H. (1998, February). **School-level budgeting and resource allocation in the**

Chicago Public Schools : Processes and results. Dissertation Abstracts

International. 58(08) : 3015 – A.

Yamane, T. 1973. Statistics : **An Introductory Analysis.** 3 rd ed. New York : Harper & Row

Publication.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ

1.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane ; อ้างถึงในผ่องศรี วาณิชสุภวงส์, 2546: 156) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน ขนาดของกลุ่มประชากร
 e แทน ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมให้เกิดได้ที่ 0.05

1.2 คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$IOC = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนความถี่เห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.3 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (อ้างถึงในพ้องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546 : 156)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนข้อมูล

2.3 คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (อ้างถึงใน พ้องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546: 160)

$$SD = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนข้อมูล

2.4 การทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ใช้สูตร (อ้างถึงในพ้องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546: 179) ดังนี้

$$F = \sqrt{\frac{MS_h}{MS_w}}.df = k-1, n-k$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของเอฟ
	MS_h	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	k	แทน	จำนวนกลุ่มที่ศึกษา
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2.5 การเปรียบเทียบพหุคูณ เมื่อพบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Sheffe's Test) ใช้สูตร (อ้างถึงในผ่องศรี วาณิชยศุภวงศ์, 2546: 182) ดังนี้

$$F = \frac{\overline{X_1} - \overline{X_2}}{MS_w \left\{ \frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right\} (K - 1)}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ
	$\overline{X_1}, \overline{X_2}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบ
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	n_i, n_j	แทน	ขนาดของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบ
	K	แทน	จำนวนกลุ่มที่ศึกษา

ภาคผนวก ข
ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ

ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ

ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามการบริหารงาน
งบประมาณ โดยใช้หลักกรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ข้อที่	คะแนนพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักนิติธรรม								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักคุณธรรม								
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักความโปร่งใส								
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.8	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม								
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักความรับผิดชอบ								
30	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.8	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.8	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.8	ใช้ได้
การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักความคุ้มค่า								
35	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.8	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.8	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	+1	-1	4	0.8	ใช้ได้

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

คำชี้แจงแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3
  - ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended Questionnaire) เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3
2. ขอความกรุณาช่วยตอบแบบสอบถามให้ครบทุกหน้าและทุกตอน
3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และจะนำผลมาใช้ในการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้เท่านั้น
4. ผลที่ได้จากการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าอิสระจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในภาพรวมเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ เพื่อผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการปรับปรุงการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

กานธีมะ หะยีอาชา

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับคุณสมบัติของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. ประสบการณ์การทำงาน

( ) ต่ำกว่า 5 ปี

( ) 5 – 10 ปี

( ) มากกว่า 11 ปี

**ตอนที่ 2 การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอ
ทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3**

คำชี้แจง โปรดอ่านรายการต่างๆ แต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วพิจารณาว่า ผู้บริหาร
สถานศึกษามีการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย
✓ ลงในช่องว่างทางขวามือตรงกับระดับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา โดยพิจารณาตามเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ ดังนี้

5 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติงาน				
		5	4	3	2	1
0	โรงเรียนดำเนินการสำรวจความต้องการของชุมชน และท้องถิ่นในการจัดทำแผนการระดมทรัพยากร	✓	...	...	...	...

จากตัวอย่างข้อ 0 โรงเรียนโรงเรียนดำเนินการสำรวจความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
ในการจัดทำแผนการระดมทรัพยากร ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

**การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3**

ข้อที่	ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการบริหารงาน				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักนิติธรรม						
1	ผู้บริหารมีการศึกษากฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง					
2	ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณสถานศึกษาของคณะกรรมการจัดตั้งงบประมาณประจำปี					
3	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา					
4	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการของบประมาณ					
5	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการใช้เงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรประจำปี					
6	ผู้บริหารจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา					
7	ผู้บริหารมีการกำหนดผลผลิต ผลลัพธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จเป็นข้อมูลสารสนเทศ					
8	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดทำแผนขอตั้งงบประมาณ					
9	ผู้บริหารจัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน โครงการ และกิจกรรมหลัก					
10	ผู้บริหารจัดทำคำของบประมาณของสถานศึกษาและกรอบประมาณการรายจ่ายเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา					
ด้านหลักคุณธรรม						
11	ผู้บริหารมีการจัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ					
12	ผู้บริหารมีการศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรให้กับเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่อง นโยบาย แผนพัฒนา หลักเกณฑ์การจัดสรร					

ข้อที่	ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับ				
		5	4	3	2	1
13	ผู้บริหารมีการตรวจสอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษา					
14	ผู้บริหารมีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณต่างๆเป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี					
15	ผู้บริหารมีการรายงานผลการดำเนินงานการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
16	ผู้บริหารมีการสร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด					
17	ผู้บริหารมีการประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน					
ด้านหลักความโปร่งใส						
18	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงิน					
19	ผู้บริหารมีการจ่ายเงินไปตามแผน					
20	ผู้บริหารมีการเก็บรักษาเงินเป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด					
21	ผู้บริหารมีการประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน					
22	ผู้บริหารมีการจัดทำเอกสารทางการเงินเป็นปัจจุบัน					
23	ผู้บริหารมีการรายงานผลการดำเนินงาน การตรวจสอบต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ด้านหลักการมีส่วนร่วม						
24	ผู้บริหารมีการศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์การ ท้องถิ่น ที่มีศักยภาพในการให้การสนับสนุนจัดการศึกษา					
25	ผู้บริหารจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาโดยกำหนดวิธีการ แหล่งการสนับสนุน เป้าหมาย ระยะเวลาดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ					
26	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนการใช้เงินเมื่อได้รับงบประมาณ					
27	ผู้บริหารมีจัดทำเอกสารทางบัญชีครบถ้วน					
28	ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการทำบัญชีให้เป็นปัจจุบัน					

ข้อที่	ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับ				
		5	4	3	2	1
29	ผู้บริหารมีการพิสูจน์ ตรวจสอบยอดเงินฝากธนาคารของส่วนราชการผู้เบิก					
ด้านหลักความรับผิดชอบ						
30	ผู้บริหารมีการจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบ					
31	ผู้บริหารมีการจัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์เป็นปัจจุบัน					
32	ผู้บริหารมีการรับ – จ่าย พัสดุมีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร					
33	ผู้บริหารมีการทำบันทึกรายการในบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ถูกต้องเป็นปัจจุบัน					
34	ผู้บริหารมีการจัดให้มีการบำรุงรักษาทรัพย์สิน					
ด้านหลักความคุ้มค่า						
35	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้าง					
36	ผู้บริหารจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายเงิน					
37	ผู้บริหารมีการจัดหาพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติตามระเบียบ					
38	ผู้บริหารมีการนิเทศ ควบคุม การปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายบริหารงบประมาณ					
39	ผู้บริหารประเมินผลการใช้จ่ายเงินและการดำเนินงาน					

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended Questionnaire) เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางชุมน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ทั้ง 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
ด้านหลักนิติธรรม	....
ด้านหลักคุณธรรม	....
ด้านหลักความโปร่งใส	....
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	....
ด้านหลักความรับผิดชอบ	....
ด้านหลักความคุ้มค่า	....

ขอขอบคุณในความร่วมมืออย่างยิ่ง

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

แบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารงานงบประมาณ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ด้านหลักนิติธรรม	.8905
ด้านหลักคุณธรรม	.8471
ด้านหลักความโปร่งใส	.9244
ด้านหลักความมีส่วนร่วม	.8826
ด้านหลักความรับผิดชอบ	.8819
ด้านหลักความคุ้มค่า	.8862
รวมทั้งฉบับ ค่าความเชื่อมั่น	.8807

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ

ที่ ศธ ๐๕๕๙/๕๖๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุมัติตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางการีหมีะ หะยือฮา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๓” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัญ เก้าเอี้ยน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาดังกล่าว จึงขออนุมัติจากท่าน ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๔

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๖

ที่ ศธ ๐๕๕๘/ว ๗๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยนางการิหะมะ หะยีอาซา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต ๓” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุณี แก้วเอียน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาใคร่ขออนุญาตยืมจากท่านได้โปรดกรอกข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อทดลองใช้เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเดชา)

รองอธิการบดี รักษาการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๕๕๖๔๔

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๕๕๖๔๖

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว สคย ๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๙ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยนางการีหมีะ หะยือฮาซา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงานงบประมาณโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต ๓” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัญ แก้วเอียน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์ได้โปรดให้บุคลากรในหน่วยงานของท่านตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดที่ส่งมาด้วยแล้วนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๔

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๖

ภาคผนวก จ

รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ

รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ

1. โรงเรียนบ้านเจาะบาแน อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี
2. โรงเรียนบ้านน้ำใส อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี

ภาคผนวก ข

รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ

รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ
อำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
1	โรงเรียนบ้านน้ำดำ	กลาง	13
2	โรงเรียนบ้านบือจะ	กลาง	14
3	โรงเรียนบ้านปาญ	เล็ก	10
4	โรงเรียนบ้านพิเทน	กลาง	13
5	โรงเรียนบ้านโต๊ะซูด	เล็ก	9
6	โรงเรียนบ้านดือเบาะ	กลาง	12
7	โรงเรียนพระราชสงฆ์บ้านทรายขาว	เล็ก	9
8	โรงเรียนบ้านปาแคปลัส	เล็ก	8
9	โรงเรียนบ้านเขาดิน	กลาง	7
10	โรงเรียนบ้านแลวะ	เล็ก	8
11	โรงเรียนบ้านมะนังยง	เล็ก	7
12	โรงเรียนบ้านตะโละแมะนา	เล็ก	9
รวม			119

ภาคผนวก ซ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นายอะอาลี เจะหะมะ
  - วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต
  - สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
  - สถาบัน มหาวิทยาลัยทักษิณ
  - ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านบือจะ
  - สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านบือจะ
  - สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3
2. นายอับดุลเลาะ เตะโระ
  - วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต
  - สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
  - สถาบัน มหาวิทยาลัยธนบุรี
  - ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านน้ำดำ
  - สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านน้ำดำ
  - สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3
3. นางนันทยา ดาราแม
  - วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต
  - สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
  - สถาบัน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
  - ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
  - สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีเขต 3
4. นายสุไลมา ซิเดะ
  - วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต
  - สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
  - สถาบัน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
  - ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านระแว้ง
  - สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านระแว้ง
  - สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปัตตานี เขต 2

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

นางกัณฐิ^๗หะ ะหะยิ^๘อาชา

19 พฤษภาคม 2530

บ้านเลขที่ 67/1 หมู่ 1 ตำบลพิเทน อำเภอกู่ยางแดง
จังหวัดปัตตานี 94140

ระดับประถมศึกษา	โรงเรียนบ้านน้ำคำ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	โรงเรียนเศรษฐศาสตร์วิทยา
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	โรงเรียนอิสลามประชาสงเคราะห์
ระดับปริญญาตรี (ค.บ.)	คณะครุศาสตร์
	สาขาเทคโนโลยีและ
	นวัตกรรมการศึกษา
	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2552 - 2553 ครูอัตราจ้าง (vikrut) โรงเรียนบ้านป้อจะ
อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี

2554 – ปัจจุบัน พนักงานราชการ โรงเรียนบ้านป้อจะ
อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี

พนักงานราชการ

โรงเรียนบ้านบือจะ
อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี